

INTERNASJONALT PROGRAM

AUFs

58. ORDINÆRE

LANDS

 MØTE

Innholdsfortegnelse

	1
1. Det internasjonale demokratiet i en skjebnetid	1
2. Trusler mot demokratiet - sosialdemokratiet som løsning	3
2.1 Krig og konflikt	3
2.1.1 Krig og menneskelige konsekvenser	4
2.1.2 Nedrustning og våpenteknologi	5
2.1.3 Turisme og menneskerettigheter	7
2.2 Økonomisk ulikhet	8
2.2.1 Bistand	8
2.2.2 Kampen mot kapitalflukt	10
2.2.3 Ikke-bærekraftig og ubetalbar gjeld	12
2.2.4. Internasjonal handel	13
2.3 Multinasjonale teknologiselskaper	14
2.4 Høyreekstremisme	16
2.5 Internasjonal bekjempelse av klimakrisa	17
2.5.1. Klima som hovedsatsing i utviklingspolitikken	18
3. Ofrene for antidemokratiske krefter	20
3.1 En feministisk og inkluderende utenrikspolitikk	20
3.1.2 Flere muligheter for kvinner	20
3.1.3 Kvinner, fred og sikkerhet	21
3.1.4 Inkludering i utenrikspolitikk	22
3.2 En sosialdemokratisk flyktningpolitikk	24
3.2.1 Europeisk grensekontroll og Norges ansvar:	25
3.2.2 Sårbare flyktninger	26
3.2.3 Flyktningleirer	27
3.3 Global helse	27
3.3.1 Rettferdig fordeling av livreddende medisiner og behandling	28
3.3.2 Seksuell og reproduktiv helse	31

3.3.3 Global helse i et ulikhetsperspektiv	32
3.3.4 Vann og sanitærtjenester	32
3.5 Frihetsforkjempere: arbeidere, studenter og akademikere	34
3.5.1 Arbeidere	34
3.5.2 Studenter og akademikere	36
4. Internasjonale organisasjoner	38
4.1 FN	38
4.1.2 FNs sikkerhetsråd	39
4.2 Europeisk samarbeid	40
4.3 NATO	41
4.4 Norden	43
5. Forsvarspolitik i urolige tider	45
5.1 Forsvar og nasjonal sikkerhet	45
5.1.2 Feministisk forsva rspolitik	46
5.1.3 Nasjonal og digital sikkerhet	47

1. Det internasjonale demokratiet i en skjebnetid

De verdiene sosialdemokratiet kjemper for finnes ikke i naturen som naturlover. Frihet, likhet og solidaritet er menneskeskapte verdier som forutsetter den grunnleggende sannheten at alle mennesker er like mye verdt. Gjennom ukuelig tro på menneskeverdet kjemper sosialdemokratiet for alle menneskers frihet.

Kampen for frihet er en kamp som aldri kan vinnes for alltid. Motkrefter i form av antidemokratiske bevegelser, krigerske ideologier eller ekstreme enkeltmennesker vil være en trussel mot en verden preget av fred og fellesskap. Som det viktigste politiske fellesskapet internasjonalt må sosialdemokratiet lede an i de store kampene som vil prege både verden i dag og i morgen.

Etter Berlinmurens fall og slutten på den kalde krigen trodde mange at historien fra nå av ville preges av demokratisk og økonomisk utvikling til det beste for alle. Historien har vist oss at det ikke skulle gå slik. Kapitalismens jerngrep over verden har selv i tider med demokratisk utvikling bidratt til økende ulikhet mellom folk - både i og mellom land og en nært forestående klimakrise. Disse to eksistensielle krisene henger sammen, og må bekjempes sammen.

Krigen i Ukraina gjør at AUFs kamp for fred og internasjonal solidaritet er viktigere enn på mange år. For vår generasjon som vokser opp i dag, vil ikke vår levetid av fredstid. Den vil også kjennetegnes av krig, utrygghet og en ny sikkerhetssituasjon.

Kun sosialdemokratiet er i stand til å både sikre like muligheter mellom mennesker, og skape en jordklode der hensynet til klima og natur går foran kapitalistisk vekst. Gjennom et sterkt fokus på utjevning av forskjeller mellom mennesker og effektiv omfordeling med demokratiske virkemidler, kan menneskene sammen skape en fremtid der internasjonale lover og regler håndheves rettferdig og der menneskeverdet er en selvfølge.

Historien har vist oss at stor ulikhet mellom mennesker svekker tilliten mellom folk, og mellom enkeltmennesket og fellesskapet. For stor mistillit skaper grobunn for radikalisering og fremveksten av antidemokratiske ideer. Særlig i tider der mange blir stående uten jobb, og der mulighetene og ressursene i et samfunn er for skjevfordelt, kan dette få alvorlige konsekvenser. Av erfaring vet vi hvordan rasisme, antisemittisme, hat og

38 konspirasjonsteorier kan få bre om seg når politiske ledere er mer opptatte av å bygge
39 murer enn å bygge broer.

40

41 Det må alltid være sosialdemokratiets oppgave å bygge broene mellom folk og mellom land.

42 De krisene vår verden står overfor i dette århundret er så alvorlige, at intet enkeltmenneske
43 kan løse de alene. De største krisene kan kun løses i fellesskap, og de må løses demokratisk.

44 Kun sosialdemokratiet kan evne å samle folk, bygge tillit, utjevne forskjeller og skape ett
45 stort fellesskap på tvers av landegrensene.

2. Trusler mot demokratiet - sosialdemokratiet som løsning

2.1 Krig og konflikt

Verden er mer ustabil enn før. Flere og flere land går fra fungerende demokratier til autoritære regimer. Folk lever i ufrihet der de ikke har lov til å uttale seg, der de ikke kan være den de er og der de blir fengslet om de går til motmæle mot staten. Demokrati og demokratiske prinsipper er under angrep hver eneste dag.

Demokrati kan aldri vinnes for alltid, og hver generasjon må ha som oppgave å verne og hegne om våre demokratiske verdier. Autoritære krefter er demokratiets verste fiende, og må bekjempes. Krig er en direkte trussel mot demokratiske verdier, og AUF og Norge skal alltid være en tydelig stemme for fred når det trues med krig.

Krig og konflikt medfører enorme sivile, humanitære og klimatiske konsekvenser og tap. Krig er direkte vold mot enkeltmennesket, men også mot naturen og klimaet. Uskyldige mennesker blir drept og menneskerettigheter blir brutt for enkeltstaters- og regimers egeninteresse- og vinning. De massive ødeleggelsene på miljø og klima resulterer i intensivering av klimakrisa på lengre sikt, og på kort sikt bidrar det til forurensning, matmangel, tap av biomangfold og store behov for gjenreising av bygninger og infrastruktur.

Frie, demokratiske land har et spesielt ansvar for å være solidariske i møtet med innbyggere i land preget av stor ufrihet, uro og høyt konfliktnivå. Ufrihet og autoritære krefter har som mål å spre seg på tvers av landegrensene.

AUF er dypt bekymret for ringvirkningene krig og konflikt har på verdenssamfunnet. Krig fører til mer ulikhet, større undertrykkelse, og mindre frihet til enkeltmennesket. For å stanse en slik utvikling er det viktig at vi i Norge bruker alle måter å gjøre en forskjell på. Både gjennom vår posisjon i FN, NATO og vårt ansvar som fredsnasjon. Vi kan ikke akseptere kriger som fører til massiv lidelse for sivilsamfunnet, der menneskerettighetsbrudd blir dagligdags, og der enkelte grupper i samfunnet ikke har de samme rettighetene som resten av samfunnet. AUF mener Norge må ta en større rolle i å stå opp mot menneskerettighetsbrudd og okkupasjon, som blant annet i situasjonen i Vest-Sahara og Swaziland.

84 AUF vil:

- 85 • At freds- og forsoningsarbeid og demokratisering skal være de viktigste pilarene i
- 86 norsk utenrikspolitikk.
- 87 • At langvarige konflikter og konflikter med store sivile tap skal prioriteres i fred og
- 88 forsoningsarbeidet til Norge
- 89 • At et tydelig FN-mandat skal ligge til grunn ved norsk deltakelse i militær
- 90 intervensjon.
- 91 • At Norge skal arbeide for å styrke og humanisere folkeretten, samt utvide støtten til
- 92 organer og organisasjoner som har som formål å overvåke at folkeretten blir
- 93 overholdt, utvikle den og håndheve reglene dersom de brytes.
- 94 • Utvide krigens regler for trygge soner til også å gjelde utdanningsinstitusjoner.
- 95 • Jobbe for å stanse bruk av eksplosive våpen i bebodde strøk, samt bidra til sivil
- 96 beredskap og beskyttelse av sivile mot eksplosive våpen.
- 97 • At Norge skal øke ressursene til de internasjonale menneskerettighetsdomstolene for
- 98 bedre ivareta folkeretten, monitorere krigsforbrytelser og straffeforfølge
- 99 krigsforbrytere
- 100 • At Norge skal arbeide for at internasjonale domstoler får effektive
- 101 håndhevingsmiddel
- 102 • Sørge for at Norge jobber aktivt for at flere land slutter seg til og etterlever
- 103 den politiske deklarasjonen mot bruk av Explosive Weapons in Populated
- 104 Areas (EWIPA).
- 105 • Gå i front med å finansiere og utarbeide humanitær respons som bidrar til sivil
- 106 beredskap og beskyttelse i krig og konflikt.
- 107 • At Norge skal bidra aktivt i gjenreisning av land etter krig.
- 108

109 **2.1.1 Krig og menneskelige konsekvenser**

110 Krig og konflikt rammer alle mennesker i konfliktområdet, samtidig rammer krigføring og
 111 konflikt alltid skjevt. Kvinner utgjør halve befolkningen, men blir offer for de største
 112 konsekvensene. I tillegg vil barn, personer som bryter med kjønns- og legningsnormer,
 113 mennesker med nedsatt funksjonsevne og religiøse minoriteter bli rammet ekstra hardt når
 114 autoritære krefter vokser, når krig truer eller når flukt er eneste løsning.

115

116

117 Tradisjonelle, konservative og diskriminerende kjønnsnormer forsterkes når autoritære
 118 krefter får makt og i krigssituasjoner. Antifeministisk, patriarkalsk og homofobisk politikk
 119 gjennomføres på bekostning av grunnleggende demokratiske verdier. Autoritære krefter har

ofte en uttalt ideologisk krigføring mot likestilling, som fører til at kvinner og seksuelle minoriteter er mer utsatt.

Mennesker på flukt fra krig får ikke sine seksuelle- og reproduktive rettigheter ivaretatt. Voldtekt og seksuelle overgrep blir brukt bevisst som våpen i krig. Barn drepes, lemlestes, voldtas, kidnappes og tvangsrekrutteres som barnesoldater. Angrep på skoler og sykehus rammer spesielt barn, syke, eldre, gravide og mennesker med nedsatt funksjonsevne. Angrep på infrastruktur fører ofte til at tilgangen på trygge sanitetsfasiliteter reduseres kraftig.

AUF vil:

- At Norge skal øke bidraget til rehabiliterings- og reintegreringsprogram for tidligere barnesoldater.
- At Norge skal ta initiativ til en ny og forpliktende internasjonal handlingsplan mot alvorlige brudd på barnerettigheter i krig.
- At Norge skal øke midlene for å avskaffe vold mot kvinner, og øke bidraget til å styrke og opprette krisesentre, rehabiliteringssentre og hjelpetelefoner som en grunnleggende del av lands kriseberedskap og helsetjenester.
- At Norge skal jobbe for et internasjonalt forbud mot kjøp av sex og mot menneskehandel i alle former, samt styrke vernet av ofre for menneskehandel
- Skjerpe Norges tolkning av EUs kriterie 4, slik at menneskerettighetssituasjonen i landet som helhet skal vurderes
- Kreve sluttbrukererklæring fra alle land vi eksporterer strategiske varer til, også nære allierte
- Ha et internasjonalt forbud mot utvikling, lagring og bruk av autonome våpen

2.1.2 Nedrustning og våpenteknologi

I en utrygg og urolig verden, som har vært preget av langvarige konflikter med store sivile tap, er den internasjonale fredsbevegelsen som AUF er en del av nødt til å styrke innsatsen for militær nedrustning. Verden har i dag for mange våpen. Våpen bidrar til store humanitære og menneskelige tap, samt eskalering av uro, konflikt og krig.

Når eksplosive våpen brukes i byer er over nitti prosent av de skadde og drept sivil, ifølge Norsk Folkehjelp m.f. Rekordmange mennesker er på flukt i søken etter trygghet. Livsviktig infrastruktur legges i grus, skoler og sykehus blir skadet eller ødelagte, tilgang til mat vanskeliggjøres, samfunn og områder blir kontaminert av udetonerte eksplosiver som skader, dreper og hindrer retur også etter at kampene er slutt. AUF mener urban krigføring har uakseptable humanitære konsekvenser, og mener Norge må intensivere arbeidet med å få land til å forplikte seg til å unngå bruken av eksplosive våpen i byer.

159

160 Håndvåpen er fremdeles det dødeligste våpenet i verden, og må reguleres for å gi
161 mennesker rundt om i verden en større trygghet enn den de lever under i dag. Det pågår et
162 kappløp innenfor våpenteknologi, som fører til at krigens regler blir satt på spill. Halv- og
163 helautonome våpen reiser mange etiske, juridiske, moralske, politiske og teknologiske
164 bekymringer og utfordringer. AUF mener å gi maskinene makt til å bestemme hvem som
165 lever og dør i en krigssituasjon er en uakseptabel bruk av teknologi, og er derfor for et
166 omfattende forbud mot halv- og helautonome våpen.

167

168 Det verste masseødeleggelsesvåpenet i verden, atombomben, må forbys. Norge må signere
169 FNs atomvåpenforbud, samt bidra til gjensidig nedrustning i verden. De humanitære og
170 klimatiske konsekvensene ved bruk av atomvåpen er kolossale, og kan aldri rettferdiggjøres.
171 Norges mål med deltakelse i statspartsmøtene må være å signere atomvåpenforbudet, samt
172 bidra til at allierte følger etter.

173

174 Det bør ikke være behov for norsk våpenindustri, og AUF mener derfor prinsipielt at
175 industrien bør gradvis utfases på sikt. Likevel erkjenner AUF at sikkerhetssituasjonen i 2022
176 er en annen enn den frie og rettferdige verdenen vi drømmer om å skape - og at norsk
177 våpenindustri ikke kan fases ut nå.

178

179 Ved en fremtidig utfasing, vil første steg være å stanse våpeneksporten til land som bruker
180 vår våpenteknologi til å undertrykke sin eller andres befolkning. Dette gjelder salg direkte til
181

182 slike land, og til land i krig eller konflikt. AUF mener at Norge ikke skal tjene penger på krig
183 og konflikt. Teknologien og kompetansen som ligger i industrien er unik, og må brukes på å
184 utvideindustriens arbeid med cyberteknologi, romfart og climateknologi.

185

186

187 AUF vil:

188

- 189 • At Norge skal ta initiativ til internasjonal regulering av salg, kjøp og bruk av
190 håndvåpen.
- 191 • Signere og ratifisere FNs atomvåpenforbud, at Norge igjen skal lede den
192 internasjonale kampen mot atomvåpen, samt øke den økonomiske og diplomatiske
193 støtten til humanitær nedrustning.
- 194 • At Norge skal støtte opp under arbeidet og ta en lederrolle om en traktat som forbyr
195 utvikling, overføring og bruk av dødelige autonome våpensystem.
- 196 • At Norge skal være en aktiv bidragsyter for internasjonale nedrustningsavtaler.
- 197 • At Norge skal øke bidraget til rydding av miner og andre udetonerte våpen etter krig

- At Norge skal jobbe med andre aktive stater for å oppfylle ambisjonene i Oslo Action Plan (OAP) og Lausanne Action Plan (LAP).
- At Norge skal bidra til at det settes realistiske mål for oppfyllelse av konvensjonsforpliktelsene, helst så snart som mulig og senest innen 2025, for både mine- og klasekonvensjonen.
- Bidra til at det utvikles arbeidsplaner for OAP og LAP og sikre at beskyttelse av sivile og utvikling står sentralt. Dette må skje i konsultasjon og med full deltakelse fra berørte samfunn og alle kjønn.
- Støtte opp om arbeidet med sterke internasjonale standarder for minerydding.
- At Norge skal gå i bresjen for en FN-traktat mot bruk av våpendroner i krigføring.

2.1.3 Turisme og menneskerettigheter

Det er flere kjente reisemål i verden hvor det bak kulissene blir begått store menneskerettighetsbrudd. Deriblant Dubai som har økt mye i popularitet de siste årene og regelmessig blir promotert av norske influensere. For hver gang man reiser til et slikt land og får det til å se glamorøst ut på sosiale medier støtter man opp under systemene i landet, fordi de tjener på det og det lar de fremstå slik de ønsker. Bak denne fasaden skjuler det seg en brutal virkelighet som vi i AUF ikke aksepterer.

Noen eksempler på hvilke menneskerettighetsbrudd som blir begått er lover som tillater vold mot kvinner, kriminalisering av homofili, straff dersom du blir voldtatt, liten eller ingen ytringsfrihet og tortur. De aller fleste er enig i at dette er uakseptabelt. Samtidig er det mange som promoterer å reise til land hvor dette er realiteten og enda flere som drømmer om å reise dit. Da er det viktig at man er klar over de negative sidene også, slik at man ikke ender opp med å ubevisst støtte forholdene i landet.

AUF vil at det skal innføres retningslinjer for reklame for land/reisemål. Eksempelvis en vær varsom plakat som omfatter dette. Vi vil også ha tydelige UDI anbefaling når det kommer til land som bryter med menneskerettighetene, slik at en enkelt kan ta dette i betraktning når man skal reise. Dette vil også være synlig for landene det er snakk om og vil presse dem til å gjøre endringer.

AUF vil:

- Innføre retningslinjer og lover for reklame for land/reisemål
- At Utenriksdepartementet skal ha tydeligere informasjon om land som bryter med menneskerettighetene
- Oppfordre nordmenn til å ta bevisste valg over hva de støtter når de reiser til ulike steder

2.2 Økonomisk ulikhet

Verden er ikke fattig, den er urettferdig. AUF jobber for rettferdig fordeling av det globale fellesskapets ressurser. Fordeling av makt og ressurser er et av de viktigste verktøyene vi kan bruke for løfte folk ut av fattigdom. Målet med norsk bistand er å arbeide for demokratisk utvikling i land som ikke har det, sikre menneskerettigheter, og utbygging av viktig infrastruktur. Kapitalflukt og ikke bærekraftig og ubetalbar gjeld er et stort problem internasjonalt, som krever sosialdemokratiske løsninger internasjonalt.

Vi i AUF vet hvor viktig rettferdige skatte- og velferdssystemer er for å bygge et lands velferd over tid, det er sosialdemokratiet i praksis. Og det skal vi jobbe for å bygge videre. Samtidig som verdens rikeste blir rikere og eier større og større deler av våre ressurser, har ulikheten mellom land økt kolossalt. En mer rettferdig fordeling av ressurser er nøkkelen for å utrydde fattigdom. Vi ønsker å bygge en verden der alle land har makt over egne ressurser, og høster fortjenesten av disse. Norge må være en sterk stemme internasjonalt for at verden trenger sosialdemokratiske løsninger. For å få til dette skal Norge ta kampen mot kapitalflukt og fremme internasjonale løsninger som tjener folk flest, ikke multinasjonale selskaper.

2.2.1 Bistand

I utviklingspolitikken er bistand et av de viktigste virkemidlene Norge har for å bekjempe ulikhet i verden. Bistand kan fremme sosial og økonomisk fremgang i utviklingsland. Norsk utviklingspolitikk har som mål å bidra til økt demokratisering, vektlegging av de universelle menneskerettighetene og støtte tiltak som kan bringe mennesker varig ut av fattigdom. Til tross for bistandens formål og de positive effektene bistand har, er det også negative sider. Midler med formål å gå til rettferdig fordeling, likestilling og fattigdomsbekjempelse havner i hendene på private aktører eller autoritære og korrupte statsledere som heller bruker pengene på egen vinning.

I dag fordeles store deler av Norges bistand gjennom Verdensbanken sitt fond. Likevel har rapport om norsk bistand vist at denne ordningen ikke nødvendigvis bidrar til å nå Norges utviklingspolitiske mål. AUF mener derfor vi må være en uredde stemme og utfordre dagens ordning for fordeling av bistand. Vi kan aldri akseptere at norsk bistand bidrar til økt ulikhet, økt klimakrise eller legitimering av antidemokratiske prinsipper. Særlig må investeringene gå til å bekjempe felles globale utfordringer. Innsatsen må rettes dit det har størst effekt mot utfordringene vi står overfor.

AUFs viktigste prioriteringer i norsk utviklingspolitikk:

1. Bygge sterke og robuste demokratiske institusjoner nedenfra. Sterke sivilsamfunn, utdanningsinstitusjoner og fagbevegelse er nødvendig for å sikre demokratiske institusjoner og løse de store utfordringene verden står overfor.
2. Et bærekraftig klima og miljø, med særlig fokus på å sikre klimafinansiering til klimakutt og bærekraftig utvikling over hele verden
3. Fred og forsoning, med særlig fokus på å løse langvarige konflikter.
4. Redusere økonomisk ulikhet og sørge for rettferdig fordelingspolitikk, samt bygge sterke skatte- og velferdssystemer som sikrer rettferdig omfordeling internt i land.
5. Føre en feministisk utenrikspolitikk som skal gjennomsyre all utenrikspolitikk. Målet er å styrke kvinners og jenters, samt personer som en del av LHBTI+, sine rettigheter og muligheter

Bistand er et nødvendig og viktig verktøy for å sikre enda flere mennesker rundt om i verden flere muligheter og rettigheter. Det er viktig at Norge fordeler bistand rettferdig, og samtidig stiller krav til at bistandsmidlene gis formål som bidrar til å bygge land, organisasjoner og sivilsamfunn nedenfra og opp. Norsk bistand skal være tuftet på solidaritet, likestilling, demokratisering og de universelle menneskerettighetene. Det er derfor et behov for å gjennomføre en systematisk gjennomgang av all norsk bistand for å dokumentere effekt på bakken. Norske bistandsmidler skal aldri bidra til å legitimere autoritære krefter, redusere kvinners og jenters muligheter eller intensivere klimakrisa eller ulikhetskrisa.

AUF vil:

- Øke norsk bistand til 3 prosent BNI, hvorav 1 av disse 3 prosentene skal brukes på internasjonale klimatiltak
- At norske myndigheter gjennomfører en systematisk gjennomgang av norsk bistand, mål og kontrollmekanismer herunder alle eksisterende multilaterale partnere og alle avtaler, for å dokumentere effekten på bakken. Det skal utarbeides en ny samlet bistandsstrategi.
- At "Skatt for utvikling" igjen skal bli et flaggskip-program for norsk bistand. Samtidig må man styrke institusjoner, sette krav om åpenhet om eierskap og rapporteringer, og ikke minst sikre at man samarbeider med de aktørene som har utvikling, fordeling og bærekraft som mål.
- At Norske myndigheter bør kreve at investeringsselskapet Norfund, samt private selskaper, som mottar norsk bistand, følger internasjonalt anerkjente standarder for miljø- og menneskerettigheter, slik som FNs veiledende prinsipper for virksomhet og menneskerettigheter (UNGP).
- At norsk helse- og utdanningsbistand i større grad skal ses i sammenheng med mottakerlandenes helse- og utdanningsplaner

- At Norge sikrer at alle nye avtaler som inngås innenfor helse og utdanning har som formål å styrke offentlige og universelle ordninger
- At mer av Norges finansiering til Verdensbanken skal gå til program som bidrar til sosial- og økonomisk utvikling
- At Norge skal bygge opp kompetansen på sosial- og økonomisk utvikling i egen bistandsforvaltning
- Øke støtten til lokale sivilsamfunnsaktører som jobber med monitorering av offentlige budsjetter, som jobber for å holde næringslivet til ansvar, og som kjemper mot korrupsjon og ulovlig kapitalflukt
- At norske bistandsprosjekter skal være basert på solidaritet, feminisme og endringsarbeid i motsetning til ren tjenesteyting
- At det skal sikres at norsk bistand kommer folket det er ment å hjelpe til gode og ikke havner i hendene på autoritære ledere
- At Norge gradvis kutter bistandsstøtten som går til private, kommersielle tilbydere av helse- og utdanningstjenester i samtaler med hvert enkelt land om en oppbygging av det offentlige, og aktivt jobber for at flere land gjør det samme. I tillegg sikre at bistanden som gis gjennom Norfund, og regionale og multilaterale banker heller ikke brukes på slik bistand.
- Norsk bistand ikke skal gis eller legitimere regimer som bryter folkeretten eller undertrykker egen befolkning.
- Norsk bistand ikke skal gå til programmer som stiller krav om kommersialisering eller privatisering, Norge skal aktivt jobbe for at slike programmer avsluttes umiddelbart.
- Sikre at vår bistand kommer til nytte i arbeid for å hindre undertrykkelsen av urbefolkning og andre kulturelle eller religiøse minoritetsgrupper

2.2.2 Kampen mot kapitalflukt

Verden har aldri vært mer urettferdig enn den er i dag. De rikeste blir stadig rikere, og flere velger å flytte pengene sine til skattefrie soner i stedet for at inntektene kommer fellesskapet til gode. Ulovlig kapitalflukt og skatteunndragelse utgjør en stor trussel for inntektsgrunnlaget i alle land, men er spesielt et stort problem for utviklingsland. Over tusen milliarder dollar forsvinner årlig ut av utviklingsland i form av ulovlig kapitalflukt, og når de samme landene bruker mer penger på gjeldsnedbetaling enn de mottar i bistand, har vi et strukturelt problem.

AUF vil:

- Implementere enhetlig skattelegging av multinasjonale selskap

- 354 • Innføre et internasjonalt, åpent og offentlig register over egentlige eiere av
355 multinasjonale selskaper. Dette skal gjelde alle selskaper uavhengig av størrelse på
356 eierandel.
- 357 • At alle selskap, uavhengig av størrelse på eierforhold, skal omfavnes av det norske
358 registeret for multinasjonale selskapers eierforhold
- 359 • At land-for-land rapporteringer skal offentliggjøres, utvides og standardene for
360 rapportering skal forbedres
- 361 • At Norge skal ta initiativ til å opprette en internasjonal skattekommisjon i FN
- 362 • Oppgradere FNs skattekomite til et mellomstatlig skatteorgan
- 363 • At Norge skal bidra til finansiering av FNs skattekomité
- 364 • At Norge skal i OECD og FN arbeide for et internasjonalt bunnivå på selskapsskatt.
365 Bunnivået skal fungere som en absolutt minstestandard, og Norge skal arbeide med
366 allierte for at det internasjonale bunnivået fører til reell rettferdig fordeling.
- 367 • At Norge skal arbeide for innføring av en global formuesskatt
- 368 • Få på plass en internasjonal konvensjon for økonomisk åpenhet, i tråd med det
369 norske kapitalfluktutvalget
- 370 • At Norge skal øke støtten til sør-baserte nasjonale organisasjoner som jobber for å
371 stanse ulovlig kapitalflukt, og for bedre og mer effektive skattesystemer
- 372 • At African Tax Administration Forum (ATAF) skal få økt økonomisk støtte fra Norge
- 373 • Sikre at alle multinasjonale selskaper som driver økonomisk aktivitet i Norge, også
374 skatter i Norge
- 375 • Advokater, og alle andre som rådgir, om skatteplanlegging skal ha opplysningsplikt på
376 lik linje med skatterådgivere.
- 377 • Innføre en enhetlig skattlegging på multinasjonale selskapers etablering og aktivitet i
378 Norge, og at land til land-rapportering skal innføres for alle multinasjonale selskaper.
379 Informasjonen skal være offentlig, og automatisk bli utvekslet mellom alle land
380 selskapet operer i.
- 381 • Opprette en egen mellomstatlig gruppe i FN som skal behandle skattespørsmål med
382 ressurser og mandat til å innføre tiltak for bekjempelse av kapitalflukt.
- 383 • At Norge skal gå i bresjen for en internasjonal skatte- og velferdsplan som skal gi
384 muligheter for å ta eierskap i egne ressurser
- 385 • Utrede en såkalt "exit-skatt" for milliardærer som ønsker å flytte ut av Norge.
- 386 • Utrede innføring av ekstra skatt for norske statsborgere bosatt utlandet som driver
387 næringsvirksomhet i Norge.
- 388 • Sikre at alle multinasjonale selskaper som driver økonomisk aktivitet i Norge, skatter i
389 Norge, også på profitt som sendes ut av landet.
- 390 • Jobbe for et internasjonalt og strengt reglement for skallselskaper, og sikre
391 informasjonsutveksling mellom land om disse.

- Inkludere et forbud mot å investere i selskaper som plasserer penger i skatteparadiser i SPUs mandat.

2.2.3 Ikke-bærekraftig og ubetalbar gjeld

Store gjeldsbyrder er skadelig for sårbare økonomier og tvinger fattige land til å prioritere å tilbakebetale til sine kreditorer fremfor å bruke midler på helsetilbud, utdanning og velferd til befolkningen. Dermed går ofte gjeld på bekostning av menneskerettigheter, som er grunnleggende rettigheter alle mennesker har rett på.

Når land har så stor gjeld at løsningen blir å bygge ned grunnleggende menneskerettigheter kaller man det ikke-bærekraftig eller ubetalbar gjeld. En slik gjeld vil kun gå ut over mennesker som fra før har minst, og en ikke-bærekraftig statsgjeld er en av de strukturelle årsakene til global fattigdom. Som en måte å nedbetale gjeld, har flere fattige land tatt i bruk gribbefond. Det er selskaper som har spesialisert seg på å kjøpe opp gjeld for en brøkdel av verdien for deretter å kreve full tilbakebetaling. Gribbefondene bruker store ressurser på rettssaker mot fattige land for å få tilbakebetalt gjelden til fullstendig pris. Denne maktmisbruken og manipulasjonen hører ikke hjemme i den økonomiske politikken internasjonalt. AUF ser med kritiske øyne på gribbefondenes rolle i dag, og mener Norge må ta en aktiv rolle i kampen mot disse selskapene.

AUF vil:

- At Norge skal ta initiativ til å få på plass en mekanisme under FN som kan sikre en rettferdig og regelbunden håndtering av statlige gjeldskriser.
- At det skal opprettes et internasjonalt regelverk som sørger for åpenhet og ansvarlighet i låneprosessene og demokratisk forankring i låntakerland.
- Umiddelbar sletting av all illegitim gjeld, og all gjeld som ikke kan betjenes uten at det går på bekostning av grunnleggende menneskerettigheter
- At gjeldsslette og nye lån ikke betinges av kondisjonaliteter som undergraver demokratiske prosesser.
- At norske myndigheter jobber for at det etableres en global konsensus omkring prinsipper for ansvarlig långivning og låneopptak og tilhørende monitorering av overholdelse av disse prinsippene for bilaterale, multilaterale og private långivere
- At alle norske utlån – også norsk eksportkreditt og investeringer i statsgjeld gjennom Statens pensjonsfond Utland – foregår under retningslinjer for ansvarlig utlån og at UNCTADs prinsipper for ansvarlig långivning og låneopptak følges
- At norske myndigheter støtter initiativ som bistår utviklingsland i kompetansebygging på ansvarlig låntaking
- At SPU skal ha robuste systemer for å sikre ansvarlig långivning og låneopptak

- At NBIMs mandat for forvaltningen av SPU eksplisitt krever ansvarlighet i investeringer i statlig gjeld og kreve tilstrekkelig informasjonstilgang, slik at fondet må gjøre en grundig vurdering av investeringens samlede samfunnsmessige og finansielle risiko
- At norske banker styrker sine systemer for å sikre ansvarlige investeringer i statlig gjeld
- At norske myndigheter støtter betalingsnekt av illegitim gjeld så lenge det ikke finnes en rettferdig internasjonal gjeldshåndteringsmekanisme som upartisk kan ta stilling til gjeldens legitimitet
- At gjeldslette og nye lån ikke skal komme med krav om privatisering og deregulering

2.2.4. Internasjonal handel

Internasjonal handel har bidratt til en enorm økonomisk vekst, særlig siden slutten av andre verdenskrig. Dette har tjent de fleste land godt ved at man har kunnet utnyttet sine komparative fortrinn. Problemet er at en stor andel av handelsavtaler blir inngått som enten bilaterale (mellom to land) eller regionale avtaler, i lukkede rom med lite offentlig innsyn, hvor multinasjonale selskaper setter mye av premissene. Disse avtalene har ofte et asymmetrisk maktforhold, og rike land forsterker verdens ulikhet ved at fattige land blir grovt utnyttet. WTO (Verdens handelsorganisasjon) er preget av demokratisk underskudd, fordi mange av retningslinjene frarøver land muligheten til å regulere konkurransen i økonomien. I mange tilfeller vil det være ulovlig for land å føre sosial politikk, fordi det er i strid med avtalene gjennom WTO. Organisasjonen mangler også helhetlig retningslinjer som ivaretar arbeidernes rettigheter, menneskerettigheter og klima- og miljøhensyn. Dette fører til at handelsavtalene i mange tilfeller kun legger til rette for kortsiktig profitt.

Handelspolitikken er også preget av patentlover som gjør at prisene på enkelte varer blir kunstig høye, samtidig som enkelte selskaper holder nærmest monopol på de gjeldende varene. Dette fører til utilgjengelighet i fattige land, og at teknologioverføringen skjer mye tregere enn den ellers ville gjort. Dette er også med å bidra til økende forskjeller mellom land.

AUF kan ikke akseptere en handelspolitikk som fører til klimaødeleggelse, økte forskjeller, utnyttelse av fattige land og som lar multinasjonale selskaper få makt til fordel for demokrati og menneskerettigheter. Det er avgjørende at land kan fatte egne demokratiske valg for å begrense markedsliberalismen i en tid hvor ulikhetene øker og demokratiet er i tilbakegang. En rettferdig handelspolitikk vil kunne tjene alle godt, dersom den er kraftig omstrukturert.

AUF vil:

- At WTO avtalene må reforhandles for å gi større spillerom for hvordan land kan regulere konkurransen i økonomien.

- 468 • At Norge skal jobbe for at multilaterale handelsavtaler fremforhandles i åpne rom
469 hvor alle land er representert.
- 470 • At WTO utarbeider et regelverk med klare retningslinjer som tar hensyn til
471 arbeidernes rettigheter, levelønn, arbeidsforhold og miljø.
- 472 • At Norge blir en pådriver for at utslippshensyn trumfer frihandelshensyn i
473 handelspolitikken.
- 474 • At patentsystemet blir justert til å ha kortere varighet.

475

476 2.3 Multinasjonale teknologiselskaper

477 I en verden hvor brorparten av informasjonen og kommunikasjonen foregår over nett så
478 skaper dette et mindre skille mellom folk og nasjoner. Det skaper en verden som er mindre
479 og som dyrker samarbeid, kommunikasjon og forståelse mellom stater.

480 AUF vet at fremtidens samfunn vil bli preget av teknologi i enda større grad enn det vi ser i
481 dag. Dette gjør at vi må skape politikk som sikrer at vi kan utnytte fordelene som denne
482 teknologien tar med seg samtidig som vi verner om demokratiet og enkeltindividents
483 personvern.

484 Utvikling av teknologi og sosiale medier har blitt sett på som en ny vår for demokratiet og en
485 ny mulighet for å engasjere flere i demokratiet. Men i flere tilfeller vises det at enkelte
486 grupper som ofte blir stående utenfor konvensjonelle debatter får en ny plattform for å spre
487 sine meninger og ofte polariserende holdninger. Dette kombinert med at enkelte stater
488 misbruker det åpne nettverket for å påvirke valg i andre land, og autoritære regimer bruker
489 det til å undertrykke egen og andre lands innbyggere.

490 Det er viktig for AUF at det lages klare rammer for eierskap for alle former for persondata.
491 Dette må gjøres for å sikre offentlig og demokratisk riktig tilgang og regulering der det er
492 viktig.

493 AUF vil:

- 494 • Det må lages klare internasjonale retningslinjer for hvilke data som skal være
495 offentlig tilgjengelig og hvilke data som skal begrenses til privat bruk. Norge skal gå i
496 front og etablere internasjonale offentlige databaser for lagring av sensitiv
497 informasjon.
- 498 • Det skal tydeliggjøres hva som er opphavet til annonser og innlegg i sosiale medier
499 rettet mot valg
- 500 • At norske myndigheter skal jobbe for at det opprettes internasjonale etiske
501 retningslinjer for personvernregler, og at det skal stilles strengere krav til IT-
502 selskapene på hvilken persondata de får tilgang til.

- 503 • Jobbe for at nye teknologier og innovasjonsmodeller internasjonalt skal baseres på
- 504 fire-parts modeller med medvirkning fra arbeidstakere, arbeidsgivere,
- 505 forskningsmiljøer og brukere.
- 506 • Utrede hvordan vi kan forhindre store IT-selskaper sitt monopol og sikre demokratisk
- 507 medvirkning i disse organisasjonene
- 508 • At Norge skal forplikte seg til EUs ambisjon om at teknologiselskapene ikke skal
- 509 favorisere egne produkter over andres.
- 510 • Jobbe for en ny lov som skal sikre at de som bruker digitale tjenester ikke skal måtte
- 511 godta at deres data skal deles med andre av teknologiselskapenes plattformer.
- 512 • At Norge skal styrke sivilsamfunnsorganisasjoner for å bygge opp deres teknologiske
- 513 evne til å forsvare seg mot nye taktikker for digital undertrykkelse og overvåking.
- 514 • At Norge skal ta lederrolle i å regulere det globale markedet for
- 515 overvåkningsteknologi.
- 516 • Ta aktiv del i Europarådets (CAI) arbeid med etiske rammeverk knytte til bruk og
- 517 utvikling av kunstig intelligens, og være en pådriver for å sikre retten til privatliv i
- 518 denne sammenheng.
- 519 • At Norge i samarbeid med andre land skal pålegge sosiale medier å ha strengere
- 520 retningslinjer mot hatytringer.
- 521 • Styrke FNs spesialrapportør på retten til privatliv
- 522 • At Norge skal jobbe for en FN-resolusjon om ulovlig statlig overvåking, samt hvordan
- 523 overvåking og ansiktsgjenkjenning påvirker menneskerettighetene.
- 524 • Forby norske virksomheter å levere overvåkningsteknologi, programvarer- eller
- 525 tjenester til rettighetskretdende regjeringer.
- 526 • Innføre en omsetningsavgift på multinasjonale selskaper
- 527 • Styrke Norges innsats i å påvirke europeiske samarbeidsorganer som EU og
- 528 Europaparlamentet i å regulere big tech på demokratisk vis.
- 529 • At sensur og inngripen i personers ytringsfrihet ikke skal legges i hendene til den
- 530 enkelte bedrift.
- 531 • Kreve en modernisering av regelverket tilpasset digitaliseringen, og sikre rettferdig
- 532 konkurranse ved å oppdatere reguleringer og motvirke monopol.
- 533 • At Norge skal gå i front for en global åpenhetskonsensjon for å skape full åpenhet
- 534 knyttet til teknologiselskapenes plattformers bruk av algoritmer og hvordan disse
- 535 overvåker innhold på sine plattformer.
- 536 • Jobbe for at Meta og andre IT-giganter skal tvangsdeles for å opprettholde
- 537 konkurranse og hindre monopol.
- 538 • At Norge skal stå i bresjen for at teknologiselskaper ikke skal utnytte skatteparadis
- 539 og land med tilpasset politikk for dem.
- 540 • Styrke det europeiske samarbeidet rundt personvern og gå inn for at EU skal ta en
- 541 mer konfronterende rolle mot IT-monopolistene.
- 542 • Gå inn for at EU skal starte et eget tilsynspanel for IT-giganter slik som Facebook eller
- 543 Google.

- Øke støtten til Datatilsynet og forbrukertilsynet, støtten skal gå til å styrke de juridiske musklene i kampen mot IT-gigantene.

2.4 Høyreekstremisme

Høyreekstremisme er den største trusselen mot grunnleggende demokratiske verdier, alle menneskers medfødte menneskerettigheter og sosialdemokratiet. Ulikhet gir grobunn for radikaliserings og ekstremisme, og i land der ulikhetene får vokse, vokser også høyreekstreme verdier og tankegods.

Høyreekstremit tankegods baserer mennesker og deres menneskeverd ut fra hudfarge, religion, etnisitet, legning og kjønn. Høyreekstremisme er en fascistisk, rasistisk, nasjonalistisk og antifeministisk ideologi. Verdier som er det helt motsatte av våre sosialdemokratiske verdier som solidaritet, fellesskap og likeverd.

Ytre høyre i Europa og verden omfatter et bredt spekter av bevegelser, partier, grupper og individer. Disse kreftene opererer ikke på egenhånd, men i en internasjonal bevegelse. De antidemokratiske- og parlamentariske kreftene bruker demokratiske virkemidler for å oppnå makt. Med nasjonalistisk og splittende kommunikasjon oppnår de oppslutning, og bruker denne oppslutningen til å undergrave grunnleggende demokratiske prinsipper som ytringsfrihet og pressefrihet.

En sosialdemokratisk verden, hvor alle mennesker har lik verdi, hvor ulikheten innad og mellom land er lav, og der alle mennesker har like muligheter til å leve gode liv, er den beste medisinen mot antidemokratiske, autoritære og høyreekstreme krefter.

I en verden der vi ser mer og mer fremmedfiendtlighet er det viktig at vi ser en motstemme som fremmer samhold, frihet og som aldri vil la seg stoppe når ytringsfriheten blir forsøkt innskrenket. Ord og handlinger går hånd i hånd og ekstreme ytringer kan være den siste delen av en større radikaliseringsprosess som gjør ord til handling. Da er det viktig at vi klarer å være den motstemmen som stopper denne utviklingen uansett hvem og hvor kraftig noen prøver å stanse oss. At vi er de som aldri aksepterer at folkegrupper blir avhumanisert, hatet og ekskludert fra samfunnet. For AUF kan aldri akseptere et samfunn preget av hat, fremmedfrykt og undertrykkelse.

AUF vil:

- Arbeide for at INTERPOL sine enheter for avradikalisering og terror styrkes, både ressursmessig og i omfang.
- At EU skal styrke innsatsen mot høyrepopulisme-, radikalisme og –ekstremisme internt i den europeiske alliansen, og Norge skal fryse EØS-midlene til land i Europa hvor autoritære krefter undergraver grunnleggende demokratiske prinsipper.
- Norge skal øke bidraget til monitorering av og forskningen på fremveksten av høyreekstremisme i Europa og i verden
- Styrke arbeidet for å få på plass strengere regelverk i nasjonalstatene og mer overordnede internasjonale retningslinjer mot feilinformasjon, særlig rettet mot ytringer på sosiale medier.
- At organisasjoner som jobber med avkriminalisering og avradikalisering mottar støtte for å styrke sitt arbeid
- Styrke forskningen og samarbeidet på radikalisering på internett

2.5 Internasjonal bekjempelse av klimakrisa

Klimakrisa er vår tids aller største utfordring og det haster å ta den på alvor. Klimakrisa vil ramme de som har aller minst, aller hardest. Over hele verden ser man at klimafornektende og konservative krefter kommer til makta og sprer falsk informasjon. Dette er et enormt demokratisk problem. Dersom vi ikke tar denne krisen på alvor, vil det få enorme konsekvenser for hele verden. For å klare å nå målene vi har satt oss er det viktig at vi ikke står alene. Vi trenger kollektive løsninger som løser de kollektive problemene. AUF mener kampen mot klimakrisa skal være rammen for all utenriks- og -utviklingspolitikk. dette kapittelet skal ta for seg klima fra et utviklingsperspektiv, klima fra et ulikhetsperspektiv og klimasamarbeid og demokratisering av samarbeidet.

Klimakrisa er en av de største ulikhetskrisene vi står ovenfor i vår tid. Samtidig som temperaturen øker, øker også konsentrasjonen av makt i verden. AUF vil at det skal Norge skal føre en politikk som setter mennesker og klodens levedyktighet først. I en verden med økende demokratisk ustabilitet og mindre internasjonalt samarbeid må Norge være en tydelig aktør for rettferdig fordeling av ansvar. Det er grunnleggende udemokratisk at store selskaper og land i praksis bestemmer over klimapolitikken i dag. Det er vel kjent at klimaendringene rammer hardest de som ikke har skyld i problemet, men det er også udemokratisk at disse landene og menneskene er de som har minst å si når verden forhandler fram hvor og hvordan fremtidens kutt skal tas. AUF ønsker at Norge skal være en tydelig stemme for rettferdig fordeling av ansvar internasjonalt gjennom å prioritere internasjonalt samarbeid høyt og sette tydeligere krav til større internasjonale selskaper.

2.5.1. Klima som hovedsatsing i utviklingspolitikken

Statens pensjonsfond utland er et av de største fondene i verden takket være ansvarlig forvaltning av inntekter fra utvinning av olje og gass. Dette gir Norge et særlig ansvar for å investere på en slik måte at vi ikke bidrar til klimaødeleggelser, samt å støtte opp under utvikling av klimavennlige løsninger. AUF mener at Norge skal spille en sentral rolle internasjonalt gjennom sin forvaltning av oljefondet.

Norge må ligge i front med en klimavennlig fondsforvaltning. AUF mener derfor det er viktig at klimahensyn fortsatt skal være et grunnleggende premiss i forvaltningen av fondet. Det må også bli mulig å gjøre uttrekk av selskaper dersom de har for høye klimagassutslipp.

Statens pensjonsfond utland må også ha en drastisk økning i de miljørelaterte investeringene til fondet. AUF setter økologi foran økonomi, og hensynet til en mer klimavennlig verden må derfor vektes tyngre enn hensynet til økonomisk gevinst

Klimakrisen er den største trusselen mot global helse i vår tid. Det er de fattigste og mest sårbare som blir hardest rammet. Helsekonsekvensene er både direkte, som sykdom og skader, og indirekte, som forringelse av levkår og ødeleggelse av infrastruktur. Norge må gi helsekonsekvenser av klimaendringene politisk fokus og prioritet.

Klimakrisen fører til katastrofer som vannmangel og tørke. Mer tørke og varme, fører til økt mengde infeksjoner. Vekstsesongene globalt går nedover, og vekstforholdene blir for dårlig til å kunne gi nok næring. Dette fører til at enormt mange mennesker lider av vannmangel og underernæring.

Økt ekstremvær, matusikkerhet, tørke, tvungen migrasjon og flere naturkatastrofer er en trussel mot verdens sikkerhet. De landene som rammes hardest er de fattigste og mest sårbare, med lavest omstillingsevne. Det er også disse landene som har forurenset minst. Vi kommer derfor ikke unna at de rike landene må finansiere klimatilpasning, forebygging, tap og skade og omstilling i sårbare land.

AUF vil:

- Sikre en kraftig økning i norsk klimafinansiering slik at utviklingsland kan kutte egne utslipp og tilpasse seg klimaendringenes skadelige konsekvenser.
- At Norge skal løfte gjeldsbærekraft, og få på plass et åpent, transparent og harmonisert internasjonalt system for rapportering av klimafinansiering.
- At UNFCCs prinsipp om at forurenser betaler må ligge til grunn for finansiering av klimatiltak.
- At FN skal være hovedaktør i finansiering av klimatilpasning. Rollen til internasjonale finansinstitusjoner må begrenses.

- 660 • At Norge jobber for at internasjonal klimafinansiering ikke bidrar til oppbygging av
661 uhåndterbar gjeld i utviklingsland.
- 662 • At Norge skal ha en rettighetsbasert tilnærming til klimatilpasning og
663 forebygging av miljødeleggelser, og sikre at all norsk klima- og miljøsatsing
664 sikrer lokal medbestemmelse og kompetansebygging.
- 665 • Sikre at alle klima- og miljøtiltak bygge på en analyse av hvordan klima- og
666 miljøutfordringene påvirker og påvirkes av ulikhet og underliggende drivere for
667 sårbarhet og konflikt.
- 668 • Støtte miljøforkjempere som gjennom deres arbeid utsetter seg for fare i
669 kampen om å ta vare på natur og forvalte sine naturressurser på en bærekraftig
670 måte.
- 671 • Klima- og miljøhensyn skal avgjøre nye investeringer SPU foretar, hvor det må stilles
672 krav til årlige forpliktende klimamål, for hvor stor andel av fondet som er investert i
673 fornybar/klimavennlige investeringer. I tillegg må det opprettes en egen avdeling
674 med fokus på mer investering for klimavennlig og fornybare investeringer i mindre
675 utviklede land.
- 676 • Oljefondet skal trekke seg ut av firmaer som driver med olje, gass og kulldrift, og
677 heller investere i fornybare energiløsninger
- 678 • Sikre en kraftig økning i den internasjonale innsatsen og finansieringen i jobben for å
679 hindre tap av biologisk mangfold og natur, der økologisk bærekraft skal ligge til grunn
- 680 • At Norge skal gå i bresjen for et internasjonalt sanksjonssystem håndhevet av FN for
681 brudd på internasjonale klimaforpliktelser.
- 682 • At utviklingsland blir skånet for sanksjoner, og heller får hjelp til å utvikle miljøvennlig
683 teknologi.

3. Ofrene for antidemokratiske krefter

3.1 En feministisk og inkluderende utenrikspolitikk

Krig, konflikt og internasjonal ustabilitet rammer kvinner hardest. Kvinner og jenter blir oftere utsatt for kjønnsbasert vold, voldtekt blir ofte brukt som et våpen i krig og det er oftere kvinner og jenter som må ta vare på yngre og eldre familiemedlemmer ved konflikt. Derfor er det nødvendig med en feministisk utenrikspolitikk som utjevner forskjeller og gir alle kjønn like gode muligheter.

For å kunne skape reelle fredelig og rettferdige samfunn må kvinner og jenter bli hørt og få delta i fredsprosessen, og avtalene som signeres må inneholde referanser til kvinners opplevelser, og annerkjennelse av hva som kreves for at kvinner skal få oppreising etter krigen og konflikten har funnet sted.

I flere land ser vi nå at likestillingen går tilbake og folks frihet innskrenkes. Anti-gender-bevegelser hindrer yringsfriheten til kjønnsforskere, kvinnebevegelser trues til taushet og abort forbys. Også personer som bryter med kjønns- og seksualitetsnormer, urbefolkning og mennesker med funksjonshemming opplever at landets politikk stigmatiserer og innskrenker deres demokratiske rettigheter.

3.1.2 Flere muligheter for kvinner

Å styrke kvinners økonomiske selvstendighet, rett til utdanning og relevant arbeid er en forutsetning for å oppnå likestilling, en internasjonal bærekraftig utvikling og utjevning av forskjeller.

I verden i dag ser vi at kulturer, holdninger og lover forhindrer kvinners mulighet til deltakelse. Kvinner er overrepresentert blant de fattigste, i de mest usikre jobbene, har svakest tilgang til eiendom og landområder.

AUF mener det er en grunnleggende rettighet at kvinner og jenter får mulighet til å leve gode liv. Derfor skal AUF jobber for at alle kjønn får lik rett til utdanning, samt relevant til arbeid i etterkant.

Deltakelse i alle deler av samfunnet forutsetter å kunne bestemme over egen kropp, men under pandemien har vi sett økte angrep på tilbud innen Seksuell reproduktiv helse og

rettigheter (SRHR). Norge må benytte de mulighetsrom som finnes internasjonalt for å sørge for at arbeidet med å sikre disse rettighetene akselereres.

En viktig del av dette er å sørge for økonomisk støtte til kvinneorganisasjoner, og at ungdom sikres reell og meningsfull medvirkning for å skape helsetjenester som fungerer og er tilgjengelige for alle, også for personer som diskrimineres på flere grunnlag. Ungdoms samfunnsdeltagelse er spesielt avhengig av full tilgang til prevensjon, trygge og lovlige aborter og en seksualitetsundervisning som gir informasjon om kjønns- og seksualitetsmangfold og setter barn og unge i stand til å ta informerte, selvstendige avgjørelser om egen kropp og seksualitet.

AUF vil:

- Norge skal ta en internasjonal lederrolle for å sikre alle lik rett til grunnskole og videregående opplæring, samt tilgang på høyere utdanning av høy kvalitet som kan gi dem et relevant og reelt læringsutbytte, med særlig fokus på å sikre jenters rett til utdanning. Det må sikre reell utdannings- og jobbmulighet.
- Sette krav om regelmessig dokumentasjon på kvaliteten av utdanningen som blir levert av norske bistandspenger for å sikre jenter og kvinner reelle muligheter for utdanning.
- At Norge skal ta internasjonalt ansvar for å sikre kvinner over hele verden tilgang på trygg abort
- At Norge tilbyr reiser og trygg abort i Norge for kvinner som lever i krig og konflikt, og ikke har mulighet til å ta abort i hjemlandet
- At Norge skal tilslutte seg Generation Equality's Action Coalition for SRHR.
- Føre en feministisk utenrikspolitikk hvor man konsekvent stiller krav om likestilling i alle utviklingsprosjekter Norge bidrar inn i.
- At Norge gjennom FNs sikkerhetsråd skal presse USA og andre land til å signere og ratifisere FNs kvinnekonvensjon

3.1.3 Kvinner, fred og sikkerhet

Vold mot kvinner er et alvorlig brudd på menneskerettighetene og undergraver utvikling.

Konsekvensene er alvorlig for enkeltmennesket, men også for samfunnet i sin helhet.

Individet fordi en generasjon med kvinner vokser opp med dype traumer. Samfunnet fordi det koster staten store utgifter gjennom helsekostnader og sosiale tjenester.

600 millioner kvinner bor i land hvor vold i hjemmet ikke er forbudt. Dette gjelder også land i Europa. Dette gjør at vold i hjemmet i dag ikke vil bli straffet.

Norges oppgave må være å gå foran. Vi er et av verdens mest likestilte land, og vil kunne ha stor innflytelse. Norge må ta en internasjonal lederrolle i arbeide for implementering av lovhemler som forbyr vold i hjemmet i andre land.

AUF vil:

- At Norge skal styrke og verne Istanbul-konvensjonen, og jobbe for at konvensjonen styrkes og utbedres med særlig fokus på adgang til effektive sanksjonsmuligheter
- At Norge skal prioritere gratis helsehjelp og oppfølging til de som har opplevd vold som følge av krig
- Jobbe for en internasjonal samtykkelov som slår fast at sex uten samtykke er voldtekt.
- At Norge skal gå foran for en internasjonal implementering av lovhemler som forbyr vold i hjemmet
- Prioritere penger til tilbud som sprer kunnskap om grensesetting og trygge ekteskap
- At det skal etterforskes og avsløres mer i etterkant av krig og konflikt om vold mot kvinner har funnet sted, samt straffeforfølge grove brudd på menneskerettighetene og folkeretten
- At Norge skal være en pådriver til at de som har blitt utsatt for voldtekt som en del av krigføring skal få erstatning, gjennom å støtte sivilsamfunnsorganisasjoner som bidrar til monitorering og rapportering av slike brudd.
- Bidra til å styrke UN Women, og deres arbeid mot vold mot kvinner, kjønnslemlestelse og tvangsekteskap
- Øke støtten til internasjonale fellesprogram mot kjønnslemlesting
- Støtteordninger som skolestipend for jenter, spare- og lånegrupper for mødre og yrkesopplæring
- Kutte bistandsmidler til regimer som har lovliggjort voldtekt og vold mot kvinner
- Kutte bistandsmidler til regimer som politisk holder jenter unna undervisning og utdanning i alle ledd
- At Norge skal ta initiativ til en ny og forpliktende handlingsplan mot bruk av voldtekt og seksuelle overgrep som våpen i krig

3.1.4 Inkludering i utenrikspolitikken

En stor andel av de som lever i ekstrem fattigdom er urfolk. Urfolk får færre muligheter til å ta grunnskoleutdanning, og flere land velger å ikke signere på internasjonale avtaler for å beskytte urfolks rettigheter.

799 Flere funksjonshemmede ekskluderes aktivt fra viktige områder i verden, som utdanning,
800 helse og arbeid. AUF mener dette er bekymringsverdig og bryter med prinsippet om like
801 muligheter for alle.

802
803 Kampen for skeives rettigheter internasjonalt er svært polarisert, og vi ser en negativ
804 utvikling i verden der flere mennesker mangler rett til deltakelse i samfunnet. Og i flere land
805 er like-kjønnnet kjærlighet og trans forbudt, eller straffes med døden. AUF mener det er en
806 helt avgjørende demokratisk verdi at alle skal få muligheten til å elske den de vil og være den
807 de vil.

808
809 I flere internasjonale avtaler ser vi at det brukes et heteronormativt språk der transpersoner
810 og andre seksuelle minoriteter utelates. Dette utelater folk som bryter med kjønn og
811 legningsnormer fra de internasjonale beslutningene.

812
813 AUF vil:

- 814 ● At Norge skal ratifisere CRPD, samt jobbe for at andre land skal gjøre det samme
- 815 ● Bistå hjelpeorganisasjoner som sikrer tilgang, helsehjelp og trygghet for mennesker
- 816 med funksjonsnedsettelse
- 817 ● Jobbe for å beskytte urfolk internasjonalt
- 818 ● Fordømme land som ekskluderer mennesker som bryter med tradisjonelle kjønn- og
- 819 legningsnormer
- 820 ● Sanksjoner mot land som bryter EU-charterets bestemmelser om grunnleggende
- 821 rettigheter
- 822 ● Norske myndigheter følger FNs Høykommissær for flyktninger sine anbefalinger for
- 823 behandling av asylsøknadene til personer som flykter på grunn av seksuell
- 824 orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk
- 825 ● At internasjonale regelverk skal vise mer skjønn ved familieegjenforening og asyl på
- 826 folk som flykter på legningsgrunnlag
- 827 ● Opprette et internasjonalt fond hvor lhbt-organisasjoner i verden kan søke støtte til
- 828 aktivitet.
- 829 ● At Norge bør ta initiativ til at urfolks rett til å lære eget språk bør anerkjennes som en
- 830 menneskerett.
- 831 ● At Norge intensiverer sitt diplomatiske arbeid for å sikre urfolks rett til
- 832 kulturutøvelse.

833

3.2 En sosialdemokratisk flyktningpolitikk

Vi lever i en verden som er preget av stor ulikhet og ufrihet. I land der demokratiske prinsipper, grunnleggende menneskerettigheter og internasjonale spilleregler blir angrepet, er sannsynligheten for høyt konfliktnivå stor. Dette fører ofte til væpnet konflikt og krig, som igjen fører til store humanitære konsekvenser.

Verden står overfor den største flyktningkrisa i historien. Det har aldri før vært så mange mennesker på flukt. Over 85 millioner mennesker, hvorav halvparten er barn på flukt. Rekordmange mennesker har behov for beskyttelse og sikkerhet. Krig, naturkatastrofer, politisk forfølgelse og fattigdom er noen av mange årsaker til hvorfor rekordmange mennesker blir tvunget til å flykte fra sine hjem.

De siste årene har flere land i verden, også på vårt eget kontinent, gjennomført en inhuman asyl-, innvandrings- og flyktningpolitikk. Dette inkluderer også Norge. Mennesker i stor nød har blitt møtt med murer, piggtård, soldater og krigsskip. Land etter land har stengt grensene, redusert bosetting av asylsøkere og kvoteflyktninger og kjempet for internasjonale avtaler som har frarøvet flyktninger deres menneskerettigheter. Hvert eneste år dør det flere tusen mennesker i forsøk på å komme seg til frihet. Antallet mennesker på flukt blir aldri mindre av en strengere flyktningpolitikk, hverken i verden, Europa eller Norge.

Å søke asyl og beskyttelse er en medfødt menneskerettighet. AUF er veldig bekymret for at flere land tar til ordet for "nullvisjon" av asylankomster, og vedtar politikk i strid med menneskerettighetene. Asylinstituttet og retten til å søke asyl må hegnes om, og avtaler som bryter med denne rettigheten må ikke inngås.

For å løse flyktningkrisa, må også de bakenforliggende årsakene til hvorfor mennesker blir drevet på flukt løses. Verdenssamfunnet er nødt til å øke innsatsen for å forebygge flyktningekatastrofer, ved å bekjempe klimaendringer, jobbe for rettferdig handel, arbeide for å finne løsninger på konflikter og øke bistanden.

Norge må følge opp overnasjonale avtaler som forplikter oss å hjelpe mennesker på flukt, hegne om retten til å søke beskyttelse, bidra økonomisk til land med store utfordringer knyttet til flyktningkrisa, ta initiativ til europeisk og internasjonalt samarbeid og gi mennesker på flukt mulighet til å skape et godt og trygt liv i landet vårt. Sosialdemokratiet skal aldri vende ryggen til mennesker i nød.

871 3.2.1 Europeisk grensekontroll og Norges ansvar:

872 Samtidig som EU på den ene siden tilrettelegger for økt reisevirksomhet over grensene,
873 samarbeider de samme landene om en strengere grensekontroll overfor flyktninger og
874 asylsøkere. Det er problematisk.

875

876 Alle land som har forpliktet seg til flyktningkonvensjonen plikter å ta stilling til om en
877 asylsøker som befinner seg på landets territorium har et reelt beskyttelsesbehov.

878 Kontrollregimene som europeiske land har etablert i dag sørger derfor for å forhindre at
879 mennesker som antas å ville søke asyl, klarer å krysse landets grenser.

880

881 Kontrollregimene i EU og Norge fører til at det er umulig for en asylsøker å få sin asylsøknad
882 behandlet uten å foreta en "illegal" grensekryssing. Trygge og lovlige veier til Europa for
883 mennesker på flukt vil bidra til at flyktningene ikke lenger må risikere livene sine ved å
884 benytte seg av menneskesmuglere for å komme seg i beskyttelse.

885

886 Norge har i flere år tatt imot færre flyktninger enn det FNs høykommissær for flyktninger har
887 bedt oss om. AUF mener Norge skal ta imot flere kvoteflyktninger enn det vi gjør i dag, fordi
888 en rettferdig fordeling av verdens flyktninger kun er mulig når de landene med størst
889 kapasitet bidrar mest.

890

891 AUF vil:

- 892 • At Norge skal ta imot minst 10 000 kvoteflyktninger årlig og arbeide for at UNHCRs
- 893 anmodninger om lokalisering av kvoteflyktninger må bli forpliktende for alle land,
- 894 • At Norge skal bidra til at det etableres en rettferdig ansvarsfordeling for asylsøkere
- 895 og flyktninger i Europa.
- 896 • At Norge skal ta ansvar og bidra i europeiske relokiseringsprogram av asylsøkere og
- 897 flyktninger, for både å hjelpe enkeltmenneskene og de landene som opplever stort
- 898 press.
- 899 • At Norge skal bidra til å etablere flere og lettere tilgjengelige trygge fluktruter for de
- 900 som trenger internasjonal beskyttelse
- 901 • At Norge skal hegne om og styrke Barnekonvensjonen, og arbeide internasjonalt for å
- 902 opprettholde retten til familiegjeningforening for etablerte familier, både biologiske og
- 903 valgte.
- 904 • At asylsøkere som kan sannsynliggjøre at de blir forfulgt, skal kunne få en
- 905 innreisetillatelse i form av et "asyl visum".
- 906 • at flyselskaper ikke skal bøtelegges dersom de tar med seg en passasjer uten de rette
- 907 dokumentene.
- 908 • At deltakelse i pushback-aksjoner skal straffeforfølges som brudd på folkeretten.
- 909 • At norske myndigheter skal iverksette økonomiske sanksjoner overfor FRONTEX ved
- 910 deltakelse i ulovlige pushback-aksjoner.

- 911 • At Norge skal bidra til å humanisere flyktningpolitikken innad i de foraene vi tiltrer
912 • At Norge skal fordømme land som inngår avtaler om å gi asylprosesser til tredjeland
913

914 **3.2.2 Sårbare flyktninger**

915
916 Alle mennesker som er på flukt er i en sårbar situasjon, men noen er ekstra utsatte. Dette
917 gjelder blant annet barn, personer utsatt for kjønnsrelatert vold, ofre for menneskehandel,
918 ofre for tortur og funksjonshemmede.

919
920 Norge har imidlertid ingen egen prosedyre for å identifisere flyktnings sårbarhet eller noen
921 enhetlig politikk for å sikre rettighetene til de særlig sårbare flyktningene. Noen grupper har
922 fått mindre oppmerksomhet, dette gjelder for eksempel ofre for tortur, funksjonshemmede
923 og traumer på grunn av tidligere forfølgelse. Vi i AUF ser at denne prosedyren må være på
924 plass for at de som flykter til Norge, skal ha samme mulighetene til å kunne leve en normal
925 hverdag uten å måtte håndtere senskader og andre forhold skapt av sine opplevelser
926 tidligere i livet.

927
928 Om lag halvparten av alle verdens flyktninger er barn. En ser verden over økt bruk av vold
929 mot barn på landegrenser, umenneskelige forhold i flyktningleirer og de er svært utsatt for
930 menneskehandel og annen kriminalitet.

931
932 AUF vil:

- 933 • Innføre en egen prosedyre for å identifisere sårbarhet, slik forutsetningene er i EUs
934 asyldirektiver.
- 935 • Sørge for en mer helhetlig tilnærming til å vurdere sårbarhet og bedre koordinering
936 av de som trenger særskilt oppfølging.
- 937 • Utforme veiledere som følger opp forpliktelsene i Istanbul-protokollen/UNCAT, for å
938 sikre tilstrekkelig ekspertise på identifisering og behandling av torturofre i
939 helsevesenet, og for å sikre dem rehabilitering.
- 940 • Rette søkelys mot torturofre og prioritere dem i program for overføringsflyktninger
- 941 • Norge skal jobbe for et internasjonalt forbud mot fengsling av barn på flukt.
- 942 • Barn på flukt må beskyttes både i og utenfor flyktningeleirer og prioriteres i
943 registrering.
- 944 • Norske myndigheter skal implementere UNHCRs landanbefalinger for å styrke
945 flyktnings rettigheter

946
947

3.2.3 Flyktningleirer

Forholdene i internasjonale flyktningleirer er elendige. Manglende hygiene og sanitære forhold er et stort problem. Menneskene som er i flyktningleirer er mennesker med akutte grunnleggende behov. Mennesker som har opplevd sitt verste mareritt blir satt i trange leirer med kummerlige forhold. Kriminaliteten og voldsstatistikken er skyhøy i tillegg til at de aller fleste sliter med store traumer. Vi i AUF mener at alle fortjener gode liv og utgangspunkt uansett om det er i en flyktningleir eller et hjemland.

AUF vil:

- At alle flyktningleirer har tilfredsstillende hygieniske og sanitære forhold, som tilgang på separate toaletter, tilgang på bind, undertøy, bleier og trygge rom.
- At det skal tilrettelegges for vakthold i flyktningleirer der dette er nødvendig og det skal sikres at vaktholdet er trygt.
- At Norges bidrag til solidaritetspotten økes, og at midlene ikke skal tas fra eksisterende program og prosjekter.
- Øke støtte til ideelle organisasjoner som jobber i og driver flyktningleirer.
- Bidra til kompetent og autorisert helsepersonell i flyktningleirer både innen somatisk og psykisk helsevern.
- Sikre god traumebehandling også før flyktninger ankommer mottakerland
- Øke midlene for å sikre utdannelsen til barn på flukt, med et særlig fokus på å inkludere barna i nasjonale utdanningssystem heller enn i flyktningleir.

3.3 Global helse

Internasjonal ulikhet kommer veldig til syne i spørsmålet om global helsepolitikk. Hver dag dør 10 000 mennesker verden over av mangel på grunnleggende helsetjenester. Infrastrukturen i mange utviklingsland gjør det vanskelig å komme til med livreddende nødhjelp og medisiner. Dårlige veier, manglende kjølerom og mangelfulle byråkratiske strukturer gjør det vanskeligere å få spredd informasjon om tilgjengelige vaksiner og ha oversikt over hvem som har fått vaksiner. I land der demokratiet står svakere, er det også lavere tillit til myndigheter. Dette har ofte en påvirkning på helsa og hvilke muligheter man kan ta for egen personlig helse.

De 1000 første levedagene til et barn er de mest kritiske og har betydning for videre utvikling resten av livet. Kronisk underernæring de første leveårene resulterer i at barn blir kortvokste, hjernens utvikling hemmes og den kognitive kapasitet reduseres. AUF mener at barn som lever med kronisk underernæring skal prioriteres i det internasjonale arbeidet om å bekjempe fattigdom. I en verden med nok ressurser, men skjevfordeling av dem, mener AUF at den permanente under utviklingen hos underernærte barn skal løses etter vaksinefond-modellen.

AUF vil:

- At norsk helsebistand- og politikk skal ha disse satsingsområdene:
 - Utvikle universelle og offentlige helsetjenester- og helsevesen. Skal ikke gå til todeling av helsevesen eller til å berike private aktører.
 - Utvikle en ny teknologisk struktur for offentlig lagring og oppbevaring av helsedata- og pasientinformasjon. Denne teknologien skal deles.
 - Bygge opp infrastruktur for bedre transport av medisin, medisinsk utstyr og helsepersonell.
- At Norge i sin klima-, utvikling- og nødhjelpspolitikkk fremhever og tydeliggjør konsekvensene klimaendringene har for liv og helse i sårbare områder, både nå og i fremtiden.
- At Norge tar politisk initiativ internasjonalt for å bidra til å sikre forpliktende avtaler for å stanse klimaendringene, samt løfte frem helseperspektivet i alle relevante internasjonale fora og forhandlinger, med fokus på de mest sårbare menneskene.
- At barn som lever med kronisk underernæring skal prioriteres i det internasjonale arbeidet om å bekjempe fattigdom, og at det skal løses etter vaksinefond-modellen.

3.3.1 Rettferdig fordeling av livreddende medisiner og behandling

Hvert år dør mennesker av sykdommer som kan behandles med effektive legemidler. Infeksjonssykdommer, som tuberkulose, hiv, kolera, malaria og lungebetennelse, utgjør den viktigste årsaken til for tidlig død i mange land med svake helsevesen. Tuberkulose er en av de ti vanligste dødsårsakene i verden. Lungebetennelse tar nesten en million barneliv hvert år. Også kronisk syke med eksempelvis diabetes mangler jevn og trygg tilgang til medisiner. Barn i fattige land dør av sykdommer som barn i Norge har blitt vaksinert mot. Det er uakseptabelt og urettferdig at sjansen for å overleve sykdommer avhenger av hvor i verden man lever, og vi krever at alle får tilgang til gode og grunnleggende helsetjenester. Verdenssamfunnet, og Norge, må ta et langt større ansvar for å sikre tilgang til nødvendig behandling.

1022

1023 Koronapandemien har satt søkelys på den grove skjevfordelingen av vaksiner, medisiner og
1024 medisinsk utstyr i verden. Dette bidrar til økt lidelse og død. Dersom virus får fortsette å spre
1025 seg, vil det mutere videre, og eksisterende vaksiner kan være mindre effektive mot den nye
1026 virus varianten. Ingen er trygge før alle er trygge. Norge må derfor jobbe for en rettferdig
1027 tilgang til vaksiner, medisiner og utstyr.

1028

1029 Antibiotikaresistens er en av vår tids største trusler mot den globale folkehelsen. Resistente
1030 infeksjoner tar livet av 700 000 mennesker hvert år. Antibiotikaresistens kan reversere
1031 framgangen i kampen mot mange dødelige sykdommer. Problemet med uriktig bruk og
1032 urettferdig fordeling av antibiotika må løses på et internasjonalt nivå. Norge må ta en aktiv
1033 rolle for at antibiotikaresistens bekjempes og forebygges globalt.

1034

1035 For de millionene av mennesker i verden som er på flukt, er helseproblemer en ytterligere
1036 driver for lav levestandard og vanskelige liv. Verdenssamfunnet må stille opp for disse
1037 menneskene og sikre at alle mennesker på flukt får grunnleggende, livreddende nødhjelp,
1038 uavhengig av bakgrunn og om de har fått status som flyktning eller ikke. Situasjonen i leirer
1039 på europeisk jord og i interneringssentre i land som Libya er inhuman, helseskadelig og totalt
1040 uakseptabel.

1041

1042 Én av de ti vanligste dødsårsakene i verden er sykdommen tuberkulose, i 2019 utgjorde
1043 dette 1.4 millioner mennesker. I vesten er infeksjonssykdommen som normalt rammer
1044 lungene, tilnærmet utryddet grunnet tilgang til vaksine. Siden tuberkulose oftest rammer
1045 fattige, går utviklingen av medisiner tregt, og med motstandsdyktige former av sykdommen
1046 på fremmarsj er det viktig å satse på forskningen og tilgjengeligheten av
1047 tuberkulosemedisiner. Behandling for vanlig tuberkulose tar minst seks måneder, men for
1048 pasienter som har motstandsdyktige former, er det enda vanskeligere. AUF mener derfor
1049 Norge er nødt til å styrke arbeidet for at tuberkulosesyke får behandlingen de trenger over
1050 hele verden ved økt forskning og tilgjengelighet.

1051

1052 Helsearbeidere er mer utsatt for vold og trusler på jobb enn mange andre yrkesgrupper. Som
1053 konsekvens mister utallige sivile tilgangen til helsetjenester, og dette er derfor en av de
1054 største beskyttelsesutfordringene verden står overfor. Koronapandemien har i mange
1055 tilfeller forsterket sårbarheten til helsepersonell, og tydeliggjort viktigheten av å
1056 opprettholde tjenester også i områder med konflikt og krise. Norge må, i likhet med resten
1057 av verdens stater, intensivere innsatsen for å beskytte helsetjenester. Sterkere lovgivning,
1058 bedre sikkerhet ved helsefasiliteter og systematisk holdningsarbeid mot befolkningen og
1059 partene på alle sider i en konflikt, er avgjørende.

1060

1061 AUF vil:

1062

- 1063 • At Norge skal jobber for rettferdig tilgang til livreddende medisiner og vaksiner
- 1064 internasjonalt gjennom blant annet økt innsats i WHO, GAVI og andre internasjonale
- 1065 helseorganisasjoner
- 1066 • At Norge skal arbeide for
- 1067 • internasjonale standarder og forhandlinger som sørger for lave priser på livreddende
- 1068 medisiner, diagnostiske verktøy og vaksiner, samt for store åpenhet om
- 1069 utviklingskostnader og priser.
- 1070 • At Norge styrker arbeidet for at alle tuberkulose-syke får behandlingen de trenger.
- 1071 • At Norge jobber for at vaksinen mot lungebetennelse sikres alle barn som trenger
- 1072 den.
- 1073 • At dagens patentsystem endres slik at vi raskere og mer effektivt kan bekjempe
- 1074 nåværende og fremtidige pandemier, epidemier og sykdomsutbrudd.
- 1075 • At medisiner, medisinsk utstyr og vaksiner nødvendig for å bekjempe epidemier og
- 1076 pandemier blir unntatt patentregimet.
- 1077 • Muliggjøre prisdifferensiering for å sikre at alle land har mulighet til å kjøpe inn
- 1078 livsviktig medisiner og vaksiner.
- 1079 • At Norge arbeider for et internasjonalt rettslig bindende rammeverk som skal sikre
- 1080 verdens befolkning bærekraftig tilgang til velfungerende antibiotika nå og i
- 1081 fremtiden.
- 1082 • Norge må jobbe for å styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner,
- 1083 forskningsmiljøer og andre aktører i sivilsamfunnet som jobber for å løse
- 1084 antibiotikaresistens-krisen
- 1085 • At Norge bidrar til at lav- og middelinntektsland får støtte til å utvikle egen kapasitet
- 1086 til å overvåke og respondere på resistens-epidemien. Dette inkluderer styrkede
- 1087 infeksjonsforebyggende tiltak.
- 1088 • At Norge bidrar til å sikre at mennesker på flukt får hjelp i tråd med humanitære
- 1089 prinsipper og internasjonal lov; hjelpen skal være behovsbasert og kan ikke være
- 1090 betinget av sikkerhets- eller migrasjonspolitiske hensyn.
- 1091 • At Norge jobber for å forhindre kriminalisering av ikke-statlig humanitær innsats for
- 1092 folk på flukt, som søk- og redningsarbeid i Middelhavet.
- 1093 • Senke patenttiden på legemidler fra 20 år til 10 år. Patenttiden kan senkes ytterligere
- 1094 under pandemier og dersom samfunnsinteresser krever det.
- 1095 • At Norge arbeider for et internasjonalt rettslig bindende rammeverk for fordeling av
- 1096 vaksiner ved fremtidige globale pandemier

1097

1098

1099

1100 3.3.2 Seksuell og reproduktiv helse

1101 Seksuelle og reproduktive rettigheter handler om menneskerettigheter og er grunnleggende
1102 element for at mennesker skal kunne leve et lykkelig og verdig liv. Det innebærer blant annet
1103 retten til å velge hvem du skal ha sex med, hvor mange barn du skal ha, leve fritt med sin
1104 seksuelle legning og hvem du skal gifte deg med.

1105

1106 Kvinner i utviklingsland og i land der autoritære regimer styrer, har i liten grad tilgang på
1107 kvinnehelse og har i liten grad mulighet til å planlegge fremtiden sin. Ufrivillig graviditet
1108 blant unge jenter er et stort problem. Over store deler av verden er det liten, eller
1109 ingen, tilgang på rene fødestuer. Dette er både helsefarlig og fører ofte til komplikasjoner og
1110 sykdom. Mange jenter blir tatt fra muligheten som følge av at de må være hjemme å passe
1111 barn. Det er også et stort antall kvinner som dør som følge av graviditet. Helsesentre bør ha
1112 gode prevensjonsmidler for alle kjønn, slik at kvinner i større grad kan velge om og når de vil
1113 ha barn. Det er også nødvendig å forbedre og modernisere fødestuene som eksisterer, og
1114 bygge flere, for at de skal få tilgang til rene og trygge omgivelser å føde i, hvor smittefaren er
1115 ikke-eksisterende.

1116

1117 Når kvinner gis bedre kontroll over egen kropp, seksualitet og fertilitet, går antall uønskede
1118 svangerskap og utrygge aborter ned og det blir færre svangerskapsrelaterte dødsfall og
1119 komplikasjoner. WHO anslår at det blir gjennomført om lag 73 millioner aborter hvert år.
1120 Nesten halvparten av disse er farlige aborter. Svært mange kvinner dør årlig av abort
1121 komplikasjoner. Å la kvinner selv bestemme om, når og hvor mange barn de skal ha, gir
1122 muligheten til å bestemme over egen fremtid. Jenter kan fortsette å gå på skole, og kvinner
1123 kan fortsette å jobbe. På den måten vil ulikheten mellom kvinner og menn bli betydelig
1124 mindre, ved at kvinner får lov til å bestemme over seg selv og sin egen kropp

1125

1126 Å styrke arbeidet for kvinners helse er helt sentralt for å få utviklingsland ut av fattigdom.
1127 Ved å sørge for at kvinner kan planlegge graviditet, velge utdanning og ha trygge fødsler så
1128 styrkes også kvinners muligheter til å bidra til samfunnet.

1129

1130 AUF vil:

1131

- 1132 • At seksuell- og reproduktiv helse skal være en av satsingsområdene til
- 1133 Arbeiderpartiet i utenriks- og utviklingspolitikken.
- 1134 • At Norge skal øke bidraget til organisasjoner som jobber med seksuell- og
- 1135 reproduktiv helse
- 1136 • Helsesentre verden over skal tilby gode prevensjonsmidler
- 1137 • Forbedre og modernisere allerede eksisterende fødestuer, og bygge flere.

- 1138 • Styrke arbeidet med internasjonal kvinnehelse
- 1139 • Prioritere sanitærforhold til kvinner både i hjemmet, på jobb og i undervisning
- 1140 • Norge skal forske mer på kvinnehelse og dele kunnskapen med resten av
- 1141 verdenssamfunnet slik at kvinnehelse løftes internasjonalt

1142

1143 3.3.3 Global helse i et ulikhetsperspektiv

1144

1145 AUF mener at Norge må ta på seg et særskilt ansvar for at helsepolitikken skal bidra til å
1146 redusere forskjellene mellom folk og at helseberedskapen styrkes, ved bruk av
1147 bistandsmidler. Dette er helt sentralt for å nå målene i bærekraftsmål 3 om god helse og
1148 livskvalitet. Bedre primærhelsetjenester, helseutdanning, tilgang på vaksiner og medisiner,
1149 forskning og godt styresett må til for at målene skal nås, for å bekjempe ulikhet og fremme
1150 likestilling.

1151

1152 Kosthold og rusbruk henger tett sammen med inntekt og arbeid. Det samme gjør tilgangen
1153 til helsetjenester. På samme måte som at AUF mener at størrelsen på lommeboka ikke skal
1154 bestemme tilgangen til helsehjelp mener vi det er viktig internasjonalt også. Skal vi klare å
1155 gjennomføre bærekraftsmålene så må verdenssamfunnet jobbe mer med forebygging av
1156 helseplager og ha allmenn rett til behandling.

1157

1158 AUF vil:

1159

- 1160 • Bidra til økt rekruttering, utvikling og opplæring av helsepersonell i utviklingsland,
1161 særlig i de minst utviklede landene og små utviklingsøystater, og arbeide for at slikt
1162 personell blir værende i landene
- 1163 • Styrke gjennomføringen av Verdens Helseorganisasjons rammekonvensjon om
1164 forebygging av tobakksskader i alle land.
- 1165 • Sikre at alle internasjonale helsearbeidere har tilstrekkelig med språkkompetanse for
1166 å unngå feilmedisinering- og behandling.

1167

1168 3.3.4 Vann og sanitærtjenester

1169 Tilgang til grunnleggende vann og sanitærtjenester er en menneskerettighet og forutsetning
1170 for et godt liv og en god helse. Hver dag er over en million mennesker på leting etter vann og
1171 må samle sitt daglige forbruk der de kan finne det. Forurenset vann dreper om lag 6 000
1172 mennesker daglig, de fleste av dem barn under 5 år. 1,8 milliarder mennesker drikker
1173 skittent vann hver dag, og 30 % av verdens befolkning mangler et skikkelig sted å gå på do.
1174 Millioner av kvinner bruker flere timer hver eneste dag på å skaffe vann til seg selv, familien

1175 og husholdningen, noe som får konsekvenser for deres mulighet til deltakelse i arbeidslivet,
1176 skole, demokrati og samfunnet for øvrig.

1177

1178 I følge FNs bærekraftsmål 6 skal vi innen 2030 sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til
1179 vann og gode sanitærforhold for alle. Dette er også en forutsetning for en rekke andre
1180 bærekraftsmål, som redusert ulikhet, god utdanning, likestilling og fredelige samfunn.
1181 Likevel har øremerket bistand til vann og sanitær sunket globalt med 21 % siden 2012. Om vi
1182 skal være i nærheten av å møte FNs bærekraftsmål må ambisjonsnivået og innsatsen styrkes
1183 betraktelig.

1184

1185 AUF vil:

- 1186 • At Norge skal opprette et internasjonalt fond som satser på utbygging av vann,
1187 kloakk og sanitærtjenester, hvor målet skal være tilstrekkelig tilgang til rent vann og
1188 sanitærtjenester for alle
- 1189 • At norsk bistand bør øke støtten og øremerke midler til offentlig utbygging av vann-
1190 og kloakksystemer og sanitærtjenester, særlig i urbane strøk. Slike bistandsprosjekter
1191 bør lages etter modellen til Skatt for utvikling, der kompetanseoverføring står
1192 sentralt
- 1193 • At alle norske bistandsprosjekter som omhandler vann og sanitærtjenester skal
1194 inkludere lokale fremtidige brukere av prosjekter

1195 **3.5 Frihetsforkjempere: arbeidere, studenter og** 1196 **akademikere**

1197 Frihet er et helt grunnleggende og avgjørende prinsipp i fungerende demokratier. Noe av det
1198 første som forsvinner når et demokrati er under angrep er menneskets frihet.

1199 Sosialdemokratiet er en frihetsbevegelse. For at frihet skal være reell og meningsfull må den
1200 skapes i fellesskap. Vår frihet er avhengig av hvordan makt og ressurser er fordelt. Et
1201 menneske blir først helt fritt når samfunnet tilrettelegger for frihet for alle. Fullstendig frihet
1202 innebærer friheten fra å bli forfulgt, fengslet uten dom, torturert eller diskriminert og det
1203 innebærer friheten til å kunne leve sitt liv med fulle demokratiske rettigheter; å kunne si det
1204 man vil, mene det man vil, elske den man vil og tro på det man vil, så lenge det ikke er til
1205 vesentlig skade for andre.

1206 Vår ideologi bygger på at mennesker er like mye verdt - uavhengig av hvem de er, hvor de
1207 kommer fra, hvem de elsker, hva de tror på eller hvor mye penger de har. Alle mennesker
1208 har styrker og egenskaper som fellesskapet vårt trenger. Det er ikke ressursene i mennesket
1209 som er ujevnt fordelt, det er ressursene og mulighetene rundt mennesket som ikke er
1210 fordelt jevnt. For AUF er det avgjørende at alle mennesker skal ha muligheten til å bli den
1211 beste utgaven av seg selv, å oppleve mestingsfølelse, selvrealisering og skape seg et godt
1212 liv. Dette forutsetter at enkeltmenneskene oppnår full frihet.

1213 Mer enn noen gang trenger vi sterke fellesskap som gir reell frihet til alle mennesker. Vi vil
1214 ikke bygge et samfunn på individualisme, men på likeverd. Mennesker er forskjellige, men
1215 alle mennesker har i kraft av sitt ukuelige menneskeverd rett på de samme mulighetene for
1216 å kunne få et godt liv.

1217

1218 **3.5.1 Arbeidere**

1219 Arbeiderkamp er frihetskamp. I velfungerende demokratier ser man at arbeidernes frihet og
1220 medbestemmelse er god. Dette har dog ikke kommet av seg selv. Det har blitt til gjennom
1221 arbeidernes kollektive kamp for rettferdighet, ledet an av svært modige kvinner og menn.

1222 Disse rettighetene er en evig kamp som man aldri kan ta for gitt. Historien viser gjentatte
1223 ganger at arbeidernes rettigheter til stadighet blir angrepet, spesielt under konservative og
1224 totalitære statsledere. En organisert og sterk fagbevegelse vil til enhver tid være en av de
1225 største truslene for statsledere i et ikke-demokratisk land.

1226 Skal du redusere fattigdom og ulikheter i et land trenger du en sterk fagbevegelse. For å
1227 skape en fungerende fagbevegelse trenger du også en reell motpart slik at man kan ha reelle
1228 forhandlinger og på den måten få et fungerende partssamarbeid.. På denne måten skaper

- 1229 gode demokratier, hvor man gjennom fredelige løsninger finner gode løsninger for alle
1230 parter.
- 1231 Forsamlingsretten er et utspring fra ytringsfriheten, og er en helt grunnleggende
1232 menneskerettighet og er en forutsetning for en fungerende rettsstat.
- 1233
- 1234 AUF vil:
- 1235 • Sikre at SPU og norske heleide eller deleide statlige selskaper gjennomfører
1236 aktsomhetsvurderinger i forkant av investeringer, kjøp og salg av tjenester, produkter
1237 eller virksomheter. ILOs kjernekonvensjoner skal implementeres i
1238 aktsomhetsvurderingene.
 - 1239 • At Norge skal lede det internasjonale arbeidet for å styrke arbeideres rettigheter,
1240 herunder retten til å organisere seg, streikerett, HMS, en lønn å leve av og
1241 forsamlingsrett.
 - 1242 • At Norge skal styrke ILOs mulighet for å utvikle, overvåke og håndheve internasjonale
1243 arbeidsstandarder.
 - 1244 • At Norge skal bidra til å etablere, organisere og utvikle trepartssamarbeid i
1245 utviklingsland.
 - 1246 • Utvide åpenhetsloven til å gjelde samtlige norske virksomheter, samt ta inn
1247 elementer som åpenhet om produksjonssted og inkludere miljø som et eget
1248 kriterium. Tilsynsorganet må få styrket sin kompetanse for å kunne håndheve loven.
 - 1249 • Arbeide for at det lages en tilleggsprotokoll til europeiske
1250 menneskerettighetskonvensjonen art. 11 som spesifiserer forsamlingsretten dens
1251 innhold, muligheter og begrensninger.
 - 1252 • Sette av midler i bistandspengene som skal gå til å lage trepartssamarbeid i andre
1253 land
 - 1254 • Stille tydelige krav til de internasjonale idrettsorganisasjonene om å stille strenge
1255 krav til menneskerettigheter ved gjennomføring av internasjonale
1256 idrettsarrangementer.
 - 1257 • Styrke antikorrupsjonsarbeidet i internasjonal idrett.
 - 1258 • Sikre sanksjonsmuligheter for arrangørland i internasjonal idrett som diskriminerer
1259 egen befolkning
 - 1260 • At Norge skal arbeide for å sikre at store internasjonale idrettsarrangement skal
1261 avholdes i demokratiske land. I tilfeller der dette ikke skjer, skal norsk idrett
1262 oppfordres til å boikotte
 - 1263 • Ikke støtte, og stå opp mot, idrettsarrangementer som brukes til å sportvaske
1264 autoritære regimer.

- 1265 • Opprette en instans i IOC og internasjonale idrettsforbund som skal sikre at alle
- 1266 vertsland for store idrettsarrangementer må innfri en rekke betingelser knyttet til
- 1267 menneskerettigheter, arbeidsforhold og demokrati.
- 1268 • Sikre økonomisk støtte til fagbevegelsens organisasjon-til-organisasjonsarbeid
- 1269 • Skape muligheter for full sysselsetting slik at alle kvinner og menn kan få anstendig
- 1270 arbeid, som kan gi levebrød, kompetanse og mulighet for investeringer og
- 1271 entreprenørskap
- 1272 • Stille krav gjennom bistandsmidler og samarbeid om at fagorganisering samt
- 1273 forhandlingsrett også må gjelde kvinnedominerte yrker
- 1274 • Bidra til hvert enkelt lands arbeid med å redusere svart økonomi
- 1275 • Innføre et internasjonalt regelverk for arbeidstakerrettighetene til fremmedarbeidere
- 1276 • Bygge opp under kooperativer der man ikke har tilstrekkelig fagorganisering

1277

1278 3.5.2 Studenter og akademikere

1279 I kampen for likestilling, ytringsfrihet og minoriteters rettigheter har vi gang på gang sett at
1280 studenter går først. De er uredde, modige og kritiske røster i samfunnet. Vi har sett det opp
1281 gjennom historien med studentopprørene i Paris i 1968, Soweto-opprøret i Sør-Afrika i 1976
1282 og protestene på den Himmelske freds plass i 1989. Og vi ser det i dag, i Myanmar, Hong
1283 Kong, Sør-Afrika, Hviterussland.

1284

1285 Studenter og unge kjemper for sin egen fremtid, men også for hele samfunnet. Dessverre
1286 blir de mange steder møtt med hard motstand. Ifølge rapporten Free to Think fra 2021, ble
1287 høyere utdanningsinstitusjoner og mennesker tilknyttet dem, som studenter og
1288 akademikere, utsatt for 332 angrep i 65 land. Dette inkluderer drap, vold, forsvinninger og
1289 fengslinger, samt mindre alvorlige brudd på den akademiske friheten.

1290

1291 Akademisk frihet bygger på grunnleggende prinsipper man har i et demokrati. Det innebærer
1292 blant annet at forskere og studenter har rett til å undersøke ethvert område og fritt gi
1293 uttrykk for sine faglige synspunkter. Akademisk frihet innebærer også retten til å fritt
1294 undervise og diskutere fakta, uten noen ytre påvirkning eller press. Denne retten er en
1295 forutsetning for tillit og troverdighet i demokratier. Dessverre ser man at i takt med
1296 demokratiets innskrenkning forsvinner også den akademiske friheten.

1297

1298 AUF mener Arbeiderpartiregjeringa må styrke arbeidet for å sikre ytringsfrihet for

1299 akademikere verden over. Som et ledd i dette arbeidet bør Norge øke akademisk utveksling
1300 internasjonalt, og sikre at akademikere som risikerer forfølgelse kan gis asyl i Norge.
1301

1302 AUF har grunnleggende tro på at kunnskap gir frihet. Det er derfor avgjørende at unge
1303 mennesker over hele verden sikres tilgang på utdanning. Kun gjennom gode lærere, et
1304 demokratisk utdanningssystem og kompetente akademiske ansatte kan dette sikres i sin
1305 helhet. AUF mener Arbeiderpartiet bør ta en internasjonal lederrolle for å ivareta utsatte
1306 akademikere, gjennom blant annet å gjøre ordningen Students at Risk permanent.
1307

1308 Retten til å demonstrere og å utøve kritikk av myndigheter er grunnleggende rettigheter alle
1309 mennesker har. Likevel blir disse rettighetene angrepet hver eneste dag av autoritære
1310 krefter.
1311

1312 AUF vil:

- 1313
- 1314 • At Norge skal gå foran og styrke beskyttelsen av studentaktivister som
 - 1315 menneskerettighetsforkjempere i FN-systemet.
 - 1316 • At Norge skal gå foran og jobbe for en FN-resolusjon om studentaktivister, og vern av
 - 1317 disse.
 - 1318 • At Norge skal øke antall studenter som kommer til Norge hvert år gjennom Student
 - 1319 at Risk-ordningen (StAR) til 100 studenter, og samtidig jobbe for å utvide StAR-
 - 1320 ordningen til andre land.
 - 1321 • Sikre at Students at Risk-programmet blir en permanent ordning.
 - 1322 • At norske myndigheter skal styrke støtten til organisasjoner som jobber med
 - 1323 demokratiutvikling, ytringsfrihet, og menneskerettigheter i og utenfor Norge.
 - 1324 • At norske myndigheter styrker arbeidet med å frigjøre politiske fanger, journalister
 - 1325 og andre menneskerettighetsforsvarere i autoritære og ufrie land.
 - 1326 • At Norge skal lede det internasjonale arbeidet for å gi selskaper verktøy for å avvise
 - 1327 autoritære regimers forsøk på å innskrenke innbyggernes ytrings- og
 - 1328 demonstrasjonsfrihet

4. Internasjonale organisasjoner

I en stadig mer globalisert verden, ser AUF at det er et stort behov for internasjonalt samarbeid og felles løsninger. AUF mener at de store oppgavene løses best i fellesskap, og at det beste verktøyet for å møte utfordringene verden står overfor er et globalt sosialdemokrati.

Særlig i kampen mot nasjonalisme, proteksjonisme, klimaendringer og stadige konflikter er det viktig at verden står samlet. Historien har vist at verdenssamfunnet kan utrette mye med effektive håndhevingsmekanismer. Verdenssamfunnet må stå klart til å reagere når kriser oppstår, og solidariteten kan ikke avhenge av militærallianser eller økonomiske bindinger.

4.1 FN

De forente nasjoner (FN) er i dag den fremste arenaen for freds- og sikkerhetssamarbeid på tvers av landegrenser. Organisasjonen utgjør en essensiell møteplass, for stater fra hele kloden/verden, som muliggjør arbeidet/samarbeidet for en bærekraftig utvikling og overholdelse av menneskerettighetene. FN som statslederes talerør og forhandlingsplattform er derfor en grunnpilar i norsk utenrikspolitikk.

Samtidig har FN på mange områder mislyktes med å skape det internasjonale samholdet som trengs i kriser. Tvert imot har organisasjonen en rekke utfordringer som potensielt kan ødelegge for FNs posisjon i fremtiden. Den overordnede utfordringen knytter seg til tillit og staters villighet til å la seg føre av FN. For FN står til enhver tid kun så sterk som summen av sine medlemmer tillater. Fremtiden til verdens viktigste internasjonale organisasjon avhenger derfor av at verdenssamfunnet fortsatt ønsker at den skal ha en sterk rolle inn i fremtiden.

Historien har vist at det er vanskelig for små land å hevde sin rett i internasjonal politikk i møte med stater med stor økonomi og militære ressurser. Derfor er FN særlig viktig for Norge. FN har gitt Norge en unik mulighet til å påvirke verden, noe som har bidratt til å gjøre oss til en anerkjent fredsnasjon. Denne statusen må Norge jobbe aktivt for å opprettholde i årene som kommer, for å på den måten bidra i arbeidet om å skape gode demokratier.

I dag er Norge en av de fremste økonomiske bidragsyterne i FN og har blitt en av våre viktigste bistandskanaler. Norge er FNs sjette største bidragsyter totalt økonomisk. Norge er den fjerde største bidragsyteren til FN når det gjelder utvikling og humanitær bistand. AUF mener dette er viktig og riktig å gå foran som et godt eksempel, og mener Norge skal være en pådriver for at flere stater bruker FN-systemet mer aktivt.

1363 FN rommer et stort byråkrati. Som i flere andre store organisasjoner er denne
1364 administrasjonen preget av dårlig koordinering, ineffektivitet og korrupsjon. I tillegg har
1365 rekke studier, både interne og eksterne, pekt på dårlig lederkultur, trege
1366 ansettelsesprosesser og kronglete og ofte motstridende regler og prosedyrer. Norge har,
1367 sammen med flere andre land tatt til orde for å bruke oppnådde resultater som den viktigste
1368 indikatoren. Slik kan sekretariatet gis rom til selv å finne ut hvordan en skal operere mest
1369 mulig effektivt.

1370 AUF vil:

- 1371 ● At Norge skal arbeide for at flere stater bidrar mer økonomisk inn i FN-systemet
- 1372 ● Norge skal jobbe for å sikre Palestina et fullverdig palestinsk medlemskap i FN
- 1373 ● Arbeide for at FN gjenspeiler verdens mangfold av verdens religioner, særlig blant
- 1374 NGOene
- 1375 ● At Norge skal initiere en administrativ reform innad i FN hvor målet er å gjøre FN mer
- 1376 effektivt.
- 1377 ● Styrke UN Youth for å gi unge stemmer reell medvirkning i FN.
- 1378 ● Styrke FNs ungdomsdelegatordning slik at den blir mer representativ.
- 1379

1380 **4.1.2 FNs sikkerhetsråd**

1381 Helt siden FN ble etablert har det vært snakk om behovet for rettferdige reformer av FN-
1382 systemet, og særlig har FNs sikkerhetsråds sammensetning vært gjenstand for diskusjon.
1383 Rådets resolusjoner anses som FNs spydspiss, og det viktigste maktmiddelet i verden for å
1384 unngå en ny fullskala krigssituasjon og verdenskrig. I sikkerhetsrådet sitter til enhver tid 15
1385 av FNs 193 medlemsstater. Ti av setene rulleres mellom landene i generalforsamlingen. De
1386 resterende fem plasser bekles av - USA, Kina, Russland, Storbritannia og Frankrike, som alle
1387 har fast plass, og vetorett i rådet. Dette gir disse statene en enorm makt, siden rådets
1388 resolusjoner er bindende for alle medlemsstatene i FN og har mulighet til å iverksette både
1389 sanksjoner og militære virkemidler.

1390 En reform av sikkerhetsrådet har lenge vært krevd fra ulike hold, og presset har fått særlig
1391 styrke etter den kalde krigen. Nye stormakter krever fast plass i sikkerhetsrådet, mens andre
1392 land krever reformer for å øke FNs effektivitet som bistandsaktør. Størstedelen av oppropet
1393 om reformasjon av sikkerhetsrådet handler om fordeling av makt og innflytelse. For
1394 ordningen om hvem som fikk fast plass og vetorett i sikkerhetsrådet var et resultat av
1395 seiersstatene var andre verdenskrig, og gjenspeiler ikke dagens internasjonale
1396 maktfordeling.

1397 Vetoretten har lamslått FN i mange viktige konflikter, hvor én av de fem statene kan hindre
1398 både humanitær bistand og andre nødvendige virkemidler som FN ellers hadde stilt opp
1399 med. Verden er avhengig av tiltak, og at FN har mulighet til å ta grep.

1400 AUF mener at vetoretten er direkte antidemokratisk og bidrar til handlingslammelse i FN og
1401 må avskaffes.

1402 AUF vil:

1403 1. Demokratisere og reformere FNs sikkerhetsråd gjennom å fjerne vetoretten og endre
1404 sammensetningen slik at sikkerhetsrådet blir mer representativt

1405 4.2 Europeisk samarbeid

1406 AUF mener de største utfordringene vi står overfor løses best gjennom samarbeid på tvers
1407 av landegrenser og kontinenter. Globale utfordringer som klimakrisa, ulikhetskrisa og
1408 flyktningkrisa øker behovet for samarbeid og felles løsninger. Proteksjonisme og
1409 individualisme løser aldri internasjonale utfordringer. Grenseløse utfordringer krever
1410 grenseløse svar.

1411
1412 AUF mener det er mulig å sikre tett samarbeid og større tilhørighet til Europa gjennom EØS-
1413 avtalen. EØS-avtalen sikrer at Norge er inkludert i EU sitt indre marked med de fire frihetene.
1414 For Norge har dette vært svært viktig ettersom 2/3 av all vår eksport går til EU. Det er derfor
1415 avgjørende for norsk økonomi at man holder fast på dagens EØS-avtale.

1416
1417 AUF mener Norge må benytte seg mer aktivt av avtalens nasjonale handlingsrom.
1418 Handlingsrommet blir ofte trukket frem, men i praksis har denne vært lite benyttet siden
1419 inngåelsen av avtalen. Handlingsrommet innad i EØS-avtalen er imidlertid større enn kun
1420 reservasjonsretten. Norge har mange uformelle påvirkningsmuligheter. Disse uformelle
1421 påvirkningskanalene kan ikke undervurderes. AUF mener Norge må forsterke
1422 myndighetenes deltagelse i Europakommisjonens arbeidsgrupper og EUs byråer.

1423
1424 Det europeiske samarbeidet forplikter europeiske land til mer solidaritet på tvers av
1425 landegrenser. AUF mener at de store oppgavene løses best i fellesskap – også på europeisk
1426 nivå, og at Norge må delta i utviklingen av fremtidens Europa uavhengig av norsk
1427 medlemskap. Det vil være viktig for Norge å opprettholde gode relasjoner med våre
1428 naboland i Europa, for å utvikle felleseuropeiske løsninger på de utfordringene vi som
1429 verdensdel står ovenfor sammen.

1430
1431 AUF mener at Norge allerede har en tett tilknytning til Europa og samarbeider med EU
1432 gjennom EØS og andre avtaleverk. AUF mener at visjonen om et solidarisk og samlet Europa
1433 ikke er realiteten ved dagens institusjoner og den Europeiske Union. Handels- og
1434 samarbeidsavtaler som inkluderer land utenfor Europas grenser vil derfor være enda
1435 viktigere fremover.

1436

1437 AUF mener ulempene ved å melde seg inn i den Europeiske Union er større enn fordelene.
1438 Felles sentralbank og valuta som ikke tar hensyn til den særegne industrien og økonomiske
1439 situasjonen i Norge vil ikke være til fordel for norsk økonomi. I tillegg har vi sett mange
1440 eksempler på direktiver som svekker den norske modellen og de sterke
1441 arbeidstakerrettighetene i Norge. For AUF er det også et viktig prinsipp at Norge må styre sin
1442 egen internasjonale politikk, og at vi kan ha en egen stemme i verden uavhengig av EU. EØS
1443 avtalen har over tid tjent oss godt, den gir oss en vetorett som bør benyttes hyppigere i
1444 tillegg til at vi bør aktivt bruke handlingsrommet i avtalen i større grad. AUF er mot norsk EU-
1445 medlemskap, men for å samarbeide på tvers av land både i Europa og i verden.

1446

1447 AUF vil:

- 1448 • Fortsette norsk medlemskap i EØS, og fortsette å stå utenfor den Europeiske
1449 unionen.
- 1450 • Utarbeide klare retningslinjer for å benytte handlingsrommet EØS-avtalen gir aktivt
- 1451 • Innarbeide gode rutiner for informasjonsutveksling mellom den norske regjeringen,
1452 og lobbyister og andre personer innad i EU-systemet. Slik kan norske interesser aktivt
1453 bli satt på den politiske agendaen i EU.
- 1454 • Kreve at Norge må stille krav til at EØS midlene forvaltes på en rettferdig og
1455 bærekraftig måte, og være villig til å fryse midler mot land som stadig og gjentatte
1456 ganger bryter menneskerettighetene.
- 1457 • Bruke veto retten mer aktivt til direktiver som strider direkte med norske interesser
1458
- 1459

1460 4.3 NATO

1461 Etter en langvarig fredsperiode i verden er verdensbilde i endring, hvor spenningene er
1462 større enn på lenge. Dette illustreres av krigen som pågår i Europa i skrivende stund. Land
1463 som tidligere ikke har hatt militært fokus, ser vi nå at ruster opp, og stadig flere land havner i
1464 konfrontasjon. Når verden ruster opp er det viktig at Norge står støtt som en fredsnasjon,
1465 samtidig som vi har et fungerende forsvarssamarbeid.

1466 NATO er verdens mest lengstlevende allianse, verdens mest suksessfylte allianse. Alliansen
1467 er Norges viktigste sikkerhetspolitiske anker, og har siden opprettelsen i 1949 vært
1468 hjørnesteinen i norsk sikkerhets- og forsvarspolitik og med stor oppslutning i befolkningen.

1469 AUF hegner om Norges medlemskap i NATO. I usikre tider er en sikker forsvarsallianse i
1470 NATO med mektige allierte den største tryggheten vi kan ha. AUF er likevel tydelig på at
1471 Norge må ta selvstendige vurderinger av sikkerhetsutfordringene verden står overfor, og å

1472 være en kritisk stemme til måten NATO opererer på i dag, med aktiv tilstedeværelse og flere
1473 militære operasjoner i Midtøsten.

1474 Vi er likevel tydelige på at Norge alltid må være et medlem med et kritisk sideblikk, hvor vi
1475 skal være forkjemperen for at NATO er en forsvarsallianse. Norge må alltid ta selvstendige
1476 vurderinger av sikkerhetsutfordringene verden står overfor, hvor Norge må benytte sin
1477 vetoretten for å forhindre militære operasjoner utenfor medlemslandenes territorium,
1478 såkalte "out of area-operations". Slike operasjoner bryter med hele grunntanken om at
1479 NATO er en forsvarsallianse. I tillegg kan ikke Norge akseptere NATO sitt premiss om
1480 atomvåpen. Nato-samarbeidet er ikke til hinder for å underskrive FNs atomvåpenforbud.

1481

1482 AUF vil:

- 1483 ● Fortsette det norske medlemskapet i NATO
- 1484 ● At NATO skal være en forsvarsallianse, ikke en angrepsallianse.
- 1485 ● At NATO-operasjoner skal ha et klart og utvetydig FN-mandat.
- 1486 ● At Norge skal avstå fra deltakelse i angrepskriger og «out of area»-operasjoner i regi
1487 av NATO.
- 1488 ● At Norge skal jobbe aktivt for militær nedrustning i NATO
- 1489 ● At Norge skal opprettholde forbudet mot utenlandske militærbaser- og stasjoner på
1490 norsk territorium.
- 1491 ● Norge skal være en pådriver for sanksjoner mot NATO-land som begår brudd på
1492 folkeretten
- 1493 ● Land som begår grove gjentatte menneskerettighetsbrudd skal ikke få være medlem i
1494 NATO og Norge skal jobbe for å sikre dette
- 1495 ● Norge skal ha som ambisjon å trappe opp forsvarsbudsjettet, og på sikt ha som mål å
1496 overholde NATO sitt 2% mål.

1497

1498

1499 4.4 Norden

1500 Når demokratiet i verden går i feil retning, er det desto viktigere med sterkere samarbeid
1501 mellom de landene som deler felles ønske om en fri, demokratisk og rettferdig verden med
1502 små forskjeller.

1503
1504 Norden består av land med felles historie, felles verdier og relativt like måter å organisere
1505 samfunnene på. Demokratiske prinsipper og verdier står høyt hos samtlige land. AUF mener
1506 et samlet Norden trengs i kampen mot ufrie, antidemokratiske og autoritære krefter, og
1507 ønsker et tettere samarbeid mellom de nordiske landene.

1508 I 2022 søkte Finland og Sverige medlemskap i NATO. Muligheten for et samlet Norden i
1509 NATO gir en historisk mulighet for tettere nordisk samarbeid om sikkerhet, forsvar og om
1510 nordområdene. Et forent Norden må være en stemme for reform av alliansen, en slutt på
1511 såkalte “out-of-area”-operasjoner og atomnedrustning.

1512 I nordområdene har det lenge vært et viktig samarbeid på tvers av landegrenser for å sikre
1513 urfolks rettigheter, forvalte felles ressurser og styrke naboskapet i nord. For AUF er det
1514 likevel uaktuelt å utvide samarbeidet med et Russland som bryter folkeretten. Det er våre
1515 nordiske naboland som er våre viktigste samarbeidspartnere om Arktis. Nordiske land må
1516 sette seg i førerretet for utvikling, miljøvern og bekjempelse av klimaendringer i
1517 nordområdene

1518

1519 AUF vil:

- 1520 • Utvide det nordiske samarbeidet innen sikkerhetspolitikk, økonomi, teknologi,
1521 klimapolitikk og infrastruktur.
- 1522 • At Norge skal prioritere temaer som internasjonale kampen mot antidemokratiske,
1523 ufrie og autoritære krefter i det nordiske samarbeidet.
- 1524 • Norge bør ta initiativ til et bredt nordisk forsvarssamarbeid gjennom blant annet
1525 felles øvelser, og bedre koordinering i forsvarsledelsene i alle landene.
- 1526 • De nordiske landene må trappe opp forskningssamarbeidet blant annet gjennom mer
1527 støtte til Nordforsk.
- 1528 • Utvide det Nordiske samarbeidet innen sikkerhetspolitikk, økonomi, teknologi,
1529 klimapolitikk og infrastruktur
- 1530 • At nordisk råd skal utarbeide en felles strategi for å styrke demokrati og
1531 menneskerettigheter innenfor og utenfor våre landegrenser
- 1532 • At Norge skal ta initiativ i NATO til et enda tettere forsvarssamarbeid med de
1533 nordiske landene som er medlemmer av alliansen, og jobbe for et bredere og
1534 sterkere forsvarssamarbeid med de øvrige nordiske landene, gjennom blant annet

- 1535 flere felles øvelser, og bedre koordinering mellom forsvarsledelsene i de ulike
1536 landene
- 1537 ● At Norge skal ta initiativ til bedre og felles innkjøpsordninger av forsvarsmateriell for
1538 de Nordiske landene i NATO. –
 - 1539 ● Opprette et felles nordisk beredskapslager for å være bedre forberedt når kriser
1540 inntreffer
 - 1541 ● Utrede hvorvidt Nordisk råd kan få enda større beslutningsmyndighet –
 - 1542 ● Jobbe for å utvide Reykjavikdeklarasjonen til å gjelde flere typer yrkesutdannelser og
1543 øke mobiliteten for utdanningsmuligheter ytterligere.
 - 1544 ● Øke støtten til nordiske kulturprosjekter gjennom Nordisk råd.
 - 1545 ● Styrke den skandinaviske språkforståelsen, blant annet gjennom initiativ mellom
1546 statlige kringkastere for å beholde opprinnelig tale i skandinaviske TV-program.
 - 1547 ● At Norge skal bruke sin rolle i Arktisk råd til å fremme viktige spørsmål innenfor miljø,
1548 urfolk, utdanning og forskning, og andre, strategiske spørsmål.
 - 1549 ● At det sikres fredelig samarbeid om fiskeforvaltning i nordområdene.
 - 1550 ● Forplikte landene rundt Arktis til avtaler om bekjemping av, og tilpasning til,
1551 klimaendringer i nord.
 - 1552

1553

1554

5. Forsvarspolitik i urolige tider

1555 Den grunnleggende oppgaven til norsk forsvarspolitik er å beskytte Norge, våre innbyggere
1556 og norske interesser. Norge, som et lite land, er avhengig av å være en del av forutsigbare
1557 forsvarsallianser som legger internasjonale lover, folkeretten og menneskerettighetene til
1558 grunn. Når egne allierte bidrar til uforutsigbarhet, usikkerhet og økt spenningsnivå, skal
1559 Norge vende seg mot allierte land som har avspenning som interesse og mål.
1560 AUF mener at Norge alltid er tjent med å forebygge konflikter og kriger, nær våre egne
1561 grenser og utover Europas landegrenser. Derfor skal forsvarspolitikken til Norge alltid ses i
1562 sammenheng med norske utenrikspolitiske valg og interesser, og norsk bistands- og
1563 utviklingspolitikk. Norge skal aldri bidra til økt konfliktnivå, og vi skal alltid bidra til
1564 gjenoppbygging og forsoning ved tilfeller av konflikt.
1565

1566

5.1 Forsvar og nasjonal sikkerhet

1567 Etter invasjonen av Ukraina den 24. februar 2022, har sikkerhetssituasjonen i Europa endret
1568 seg dramatisk. For første gang siden andre verdenskrig har et land blitt okkupert av et annet
1569 på det europeiske kontinentet. Det ulovlige angrepet på Ukraina er et brudd på våre
1570 internasjonale lover, og er et direkte angrep på våre demokratiske verdier og rettigheter.
1571 AUF fordømmer Russlands brutale og ulovlige krigføring, og stiller seg bak den norske
1572
1573 regjeringens politiske, økonomiske og militære støtte til Ukraina. AUF viser stor bekymring
1574 for utvidelse og forverring av krigen, og kommer til å støtte å utvide sanksjonsregimet til å
1575 gjelde flere områder og land. AUF mener Arbeiderpartiet skal være en tydelig og
1576 kompromissløs alliert av våre ukrainske kamerater.

1577

1578 AUF vil:

1579

- 1580 • At all norsk forsvarspolitik skal være basert på norske interesser, samtidig som
- 1581 folkeretten og FNs Menneskerettighetserklæring legges til grunn for forsvarspolitiske
- 1582 beslutninger.
- 1583 • At Norge skal være en trygg, forutsigbar og folkerettsorientert alliansepartner.
- 1584 • Styrke den norske totalforsvarsevnen.
- 1585 • Opprettholde den allmenne verneplikten.
- 1586 • Styrke det sikkerhetspolitiske samarbeidet i Norden
- 1587 • At norsk basepolitikk ikke skal åpne opp for utenlandske baser på norsk jord
- 1588 ○ Sikre at norsk lov skal gjelde for all alliert tilstedeværelse i Norge
- 1589 ○ Sikre at det er norske soldater som utgjør vårt forsvar i grenseområdene

- 1590 • Norge skal styrke sin atomvåpenpolitikk, ved å:
 - 1591 ○ Signere og ratifisere FNs atomvåpenforbud
 - 1592 ○ Frastå bruk, utvikling, testing, produksjon, fremstilling, anskaffelse,
 - 1593 oppbevaring, lagring, overføring, mottak, trussel om å bruke, utplassering,
 - 1594 installering og distribuering av atomvåpen.
 - 1595 ○ Frastå deltakelse i militære forberedelser relatert til atomvåpenbruk,
 - 1596 finansiering av atomvåpen og fremstilling av disse, samt å tillate transport av
 - 1597 atomvåpen gjennom territorielt hav og/eller luftrom
 - 1598
- 1599 • Styrke beredskap og forsvarsevnen i nord.
- 1600 • At den regjeringsoppnevnte forsvarskommisjonen sin endelige rapport skal følges
- 1601 opp, slik at framtidige langtidsplaner svarer på de reelle utfordringene Norge står
- 1602 overfor.

1603 5.1.2 Feministisk forsvarspolitik

1604 AUF mener at norsk medlemskap i NATO bidrar til trygghet og sikkerhet. Norge skal være en
1605 trygg, forutsigbar og folkerettsorientert alliansepartner. Langtidsplanene som vedtas må
1606 være tuftet på tunge faglige anbefalinger, og den norske forsvarsevnen må styrkes for å
1607 kunne svare på de utfordringene vi står overfor i dag og i framtida. Forsvaret har i en årrekke
1608 blitt kritisert av NATOs militærkomité for ikke å oppfylle kravene om kjønnsstatistikk- og
1609 likestilling i organisasjonen. AUF mener det er helt avgjørende for vår forsvarsevne at
1610 likestillingen og kjønnsarbeidet i Forsvaret styrkes betydelig.

1611

1612 AUF vil:

- 1613 • Forsvaret skal oppfylle NATOs militærkomitès anbefalinger på å bedre kjønns- og
- 1614 likestillingskompetansen- og arbeidet i egne virksomheter. Herunder:
 - 1615 ○ Implementere kjønnsperspektiv i alle aspekter i operasjoner, inkludert
 - 1616 analyser, planlegging, kompetanse, gjennomføring, evaluering og lessons
 - 1617 learned
 - 1618 ○ Fortsette utviklingen av multinasjonalt samarbeid for å styrke kompetanse,
 - 1619 med fokus på operasjoner, utdanning, forskning og evaluering
 - 1620 ○ Etablere et eget Mobilt observasjons lag MOT 1325 i Afghanistan, med sterk
 - 1621 representasjon av kvinner og med et spesielt ansvar for å følge opp målene
 - 1622 med FN resolusjon 1325
 - 1623 ○ Utdanne og beordre gender-rådgivere nasjonalt og internasjonalt
 - 1624 ○ Rekruttere og beholde flere kvinner til Forsvaret
 - 1625 ○ Inkorporere kjønnsperspektiv i nasjonal og internasjonal innsats, i mandater
 - 1626 og dokumenthierarkiet

- 1627 ○ Etablere, videreutvikle og styrke et fagmiljø ved Forsvarets høgskole på
- 1628 kjønnsperspektiv, samt drive systematisk gender kompetansebygging av ALT
- 1629 personell
- 1630 ○ Skape synergier mellom utdanning, doktriner, forskning og operasjoner
- 1631 ○ Drive operasjonsspesifikk trening og ha gender-perspektiver i alle øvelser
- 1632 ○ Styrke lokale kvinners sikkerhet og deltakelse i operasjoner
- 1633 ○ Utvikle retningslinjer for militært personell for å respondere til seksualisert og
- 1634 kjønnsbasert vold
- 1635 ○ Utvikle og implementere et pioner rapporteringssystem på gender og kvinner,
- 1636 fred og sikkerhetsagendaen
- 1637 ○ Utvikle et belønningssystem for lederprestasjoner knyttet til kjønn og
- 1638 implementering av FN res 1325
- 1639 ○ Implementere Nato-direktiver på gender
- 1640 ○ Integrere gender perspektiv i mentorering og utdanning av sikkerhetsstyrke
- 1641 ○ Lage en helhetlig implementeringsplan for alle oppdragene Forsvaret har fått
- 1642 på genderperspektiv og kvinner, fred og sikkerhetsagendaen
- 1643

1644 5.1.3 Nasjonal og digital sikkerhet

1645 Etterretningstjenesten (E-tjenesten), Politiets sikkerhetstjeneste (PST) og Nasjonal
 1646 sikkerhetsmyndighet (NSM) monitorerer sikkerhetssituasjonen- og utfordringene i Norge.
 1647 Sikkerhetsutfordringene Norge står overfor er i konstant endring, og AUF mener det er helt
 1648 essensielt å styrke disse tre aktørene. Deres faglige vurderinger må alltid følges opp politisk
 1649 og økonomisk.

1650 Angrep mot informasjonssystemer og digital infrastruktur er en alvorlig trussel mot vår
 1651 nasjonale sikkerhet. Riksrevisjonen avdekket i 2022 alvorlige sårbarheter i Norges digitale
 1652 beredskap. AUF mener en styrking av privatpersoners, bedrifters og myndighetenes evne til
 1653 å forebygge, oppdage og stanse digitale angrep må prioriteres.

1654

1655 AUF vil:

- 1656 ● Styrke E-tjenesten, PST og NSM sine monitoreringsvirksomheter for å svare på
- 1657 sikkerhetsutfordringene Norge står overfor.
- 1658 ● Styrke norsk cyberteknologi- og sikkerhet.
- 1659 ● Styrke cyberforsvaret, og sikre mer samhandling og samarbeid mellom offentlige og
- 1660 private aktører om cybersikkerhet.
- 1661 ● Følge opp anbefalingene i Riksrevisjonens rapport om alvorlige sårbarheter i
- 1662 forsvarets informasjonssystem. Blant annet:
- 1663 ○ Styrke forsvarets evne til å oppdage og stanse digitale angrep.
- 1664 ○ Sikre nødvendig IKT-kompetanse i forsvarssektoren.
- 1665